

KKTC Merkez Bankası 2022 Yılı Faaliyet Raporu

41/2001 Sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'na göre Banka'nın amacı,

“Kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemek” olup,

Banka, “Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak” ile yükümlüdür.

© KKTC Merkez Bankası, 2022

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa - KKTC

Telefon

+90 392 - 611 5000

Faks

+90 392 - 228 5240

Web Sitesi

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu Rapor, KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun onayı ile hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Bu raporda yayınlanan veriler geçici verilerden derlenmiştir. Önceki raporlar ve/veya internet sitemizdeki verilerle karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu rapordaki veriler kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vi
1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM	2
1.1 Organizasyon Şeması	2
1.2 Kurumsal Yönetim	3
1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube	9
2. KAYNAKLAR	20
2.1 İnsan Kaynakları	20
2.2 Mali Kaynaklar	24
2.3 Teknik Kaynaklar	26
3. FAALİYETLER	28
3.1 Politika Araçları	28
3.2 Düzenleme Faaliyetleri	34
3.3 İzin ve Uygulama Faaliyetleri	36
3.4 Denetim Faaliyetleri	38
3.5 Ödeme Sistemleri	42
3.6 Nakit Hareketleri	43
3.7 Tarifeler	43
3.8 Havaleler	44
3.9 Rezerv Yönetimi	45
3.10 Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi	46
3.11 Risk Merkezi	47
3.12 Hesap Verebilirlik ve İletişim	48
3.13 Kurumsal Hizmetler	50
3.14 Diğer	52
4. FİNANSAL TABLOLAR	55
4.1 Bilanço	55
4.1 Kâr-Zarar Tablosu	60
4.2 Kâr Dağılımı - 2022	62
5. EK TABLOLAR	64

GRAFİKLER

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı	21
Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı	22
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları	24
Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	25

TABLolar

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı	23
Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları	29
Tablo 3.2 Disponibilite Oranları	30
Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları	30
Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri (x Bin)	31
Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar (31/12/2022)	31
Tablo 3.6 Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları	32
Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları	32
Tablo 3.8 31.12.2022 İtibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri	33
Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri	34
Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri (Ödeme Kanalına Göre - İşlem Adedi)	43
Tablo 3.11 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler	44
Tablo 3.12 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)	47
Tablo 3.13 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar	49
Tablo 3.14 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı	52
Tablo 3.15 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)	53
Tablo 4.1 KKTC Merkez Bankası – Bilanço	55
Tablo 4.2 KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler	56
Tablo 4.3 KKTC Merkez Bankası – Krediler	56
Tablo 4.4 KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler	57
Tablo 4.5 KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler	57
Tablo 4.6 KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı	58
Tablo 4.7 KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri	58
Tablo 4.8 KKTC Merkez Bankası – Fonlar	59
Tablo 4.9 KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar	60
Tablo 4.10 KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar	61
Tablo 4.11 KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı	62

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
APİ	Açık Piyasa İşlemleri
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BoE	İngiltere Merkez Bankası
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BT	Bilgi Teknolojileri
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EÖS	Elektronik Ödeme Sistemleri
e-imza	Elektronik İmza
KEÖS	Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi
KFDF	Kredi Faiz Destek Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
MB	KKTC Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
RTGS	Gerçek Zamanlı Ödeme ve Mutabakat Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
THP	Tekdüzen Hesap Planı
TL/TP	Türk Lirası
TMSFİF/Fon	Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu
TRP	Tekdüzen Raporlama Paketi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD doları
€/EUR	Avro
£/GBP	Sterlin

TANIMLAR

Duran Değerler	:	Menkuller + Gayrimenkuller
Döner Değerler / Nakit ve Nakit Benzeri Değerler	:	Kasa + Altın + Menkul Değerler Cüzdanı + Bankalar Nezdindeki Mevduat + Hariçteki Muhabirler
Mevduat Munzam Karşılıkları	:	Yasal Karşılıklar

ÖNSÖZ

Banka, KKTC bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın uluslararası standartlara yakınlaşması, politika araçlarının ülkemizin ekonomik gelişimine yardımcı olacak biçimde kullanılması ve mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması yönündeki çalışmalarına 2022 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede 2022 yılı içinde, Bankacılık Yasası, Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası, Tüketici Kredileri Yasası ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa'nın Banka'ya verdiği yetkilere dayanarak 5 adet değişiklik tebliği düzenlenip yürürlüğe konulmuştur.

Güncel uluslararası kavram ve standartlara uyumlu bir şekilde, karar alıcılar ve veri kullanıcılarına karşılaştırılabilir, şeffaf ve güvenilir ödemeler dengesi istatistikleri üretilmesi için Banka ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstatistik Kurumu arasında imzalanan "Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin Oluşturulması İle İlgili İşbirliği Protokolü" kapsamında her iki kurum tarafından ortak olarak yürütülen çalışmalar sonucunda 2021 yılına ilişkin ödemeler dengesi istatistikleri IMF'nin Altıncı El Kitabı formatına uygun olarak hazırlanarak, 2022 yılı içinde yayımlanmıştır. Yeni içeriği ile uluslararası standartlara uyumlu olarak hazırlanan 2021 yılı Ödemeler Dengesi İstatistikleri ilk kez yayımlanmasına bağlı olarak, geçmiş yıllarla karşılaştırma imkânı vermek amacıyla 2019 ve 2020 yıllarını da kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

Banka personelinin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetlerin gerektirdiği asıl ve sürekli görevleri yerine getirecek kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. 2022 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayımız 117'dir. Bu sayıya Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personelimiz ilave edildiğinde, Banka toplam personel sayısı 118 kişiye ulaşmaktadır. 2022 yılında gerçekleştirilen yurt dışı eğitim programlarına çevrimiçi olarak 92 kişi ve yüz yüze olarak 1 kişi olmak üzere toplam 93 personelimiz iştirak etmiştir.

KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı 2022 yılında önceki yılsonuna göre yüzde 81,3 artmış ve yılsonu itibarıyla 53.022,3 milyon TL'ye yükselmiştir. 2022 yılında, özkaynaklar toplamı 2.348,1 milyon TL'ye, yasal karşılıklar 7.989,8 milyon TL'ye, bankalararası para piyasası işlemleri ise 24.059,7 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2021 yılında 506,5 milyon TL olan Merkez Bankası kârı, 2022 yılında 1.184,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Banka yönetim anlayışının en temel unsurlarından biri olan şeffaflık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak hazırlanan KKTC Merkez Bankası 2022 Yılı Faaliyet Raporu, ilgili yıla ait bilgi ve değerlendirmeleri içermektedir. Bu vesileyle tüm mesai arkadaşlarıma özverili çalışmalarından ötürü teşekkür ederim.

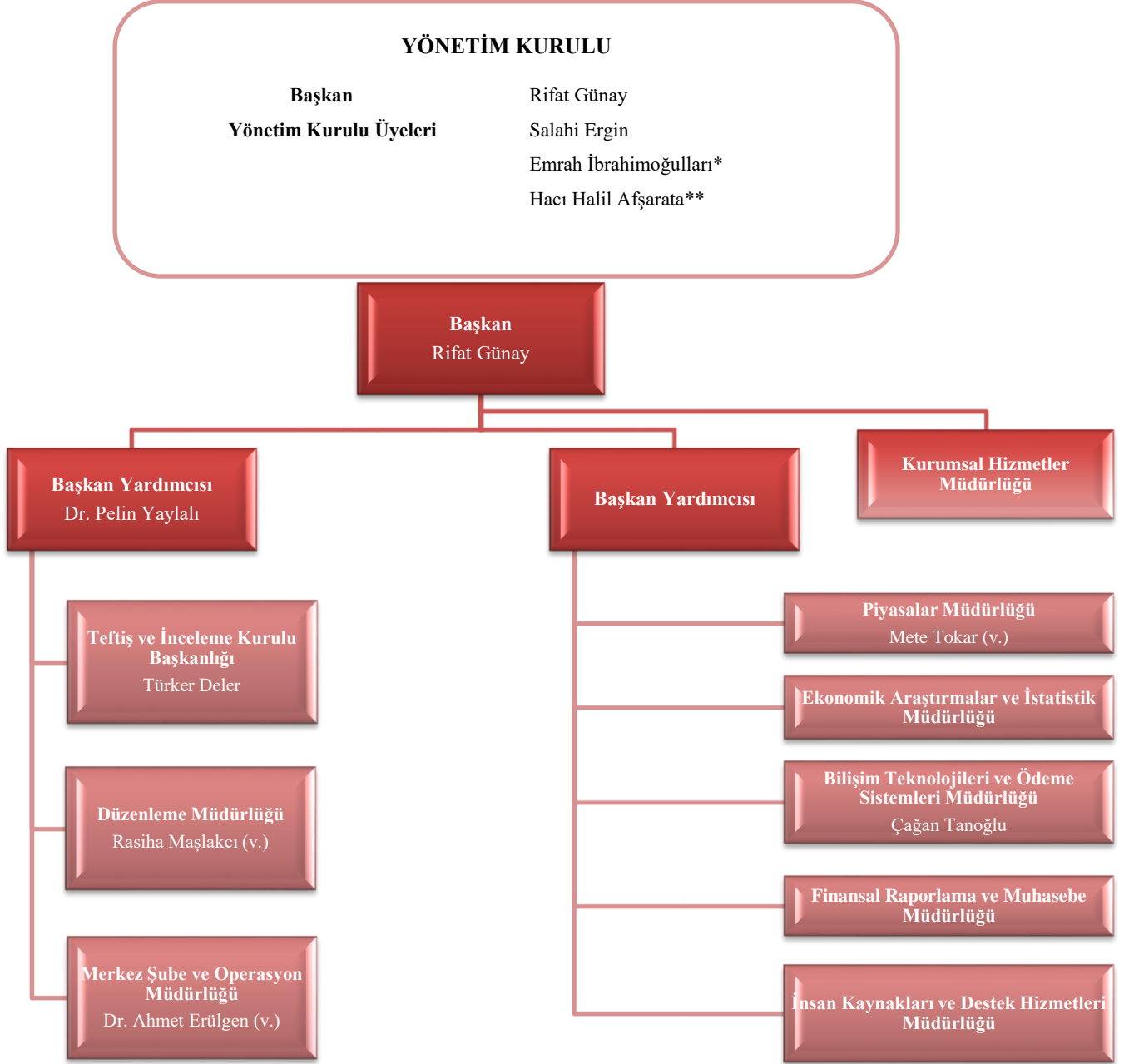
Saygılarımla,

Rifat GÜNAY
Başkan

ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1.1 Organizasyon Şeması

* 25 Mart 2022 tarihinden itibaren (30 Mart 2022 tarihli ve 63 sayılı Resmi Gazete) Yönetim Kurulu üyeliğine yeniden atanmıştır.

** 14 Kasım 2022 tarihinden itibaren (15 Kasım 2022 tarihli ve 268 sayılı Resmi Gazete) Yönetim Kurulu üyeliğine atanmıştır.

Not: Sn. İrfan Yanar'ın görev süresi, 12 Kasım 2022 itibarıyla sona ermiştir.

KKTC Merkez Bankası'nın organizasyon ve yönetim yapısı, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ile 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ve bu yasalara istinaden hazırlanan mevzuatla düzenlenmiştir. Banka'nın Yönetim Kurulu ve Başkanlık Makamının oluşumu 41/2001 sayılı yasada, personel yapısı ile kadrolar 57/1987 sayılı yasada belirlenmiştir. 57/1987 sayılı yasanın 51 (1) (A) maddesi altında düzenlenen Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği ile Banka'ya yasayla verilen görevlerin birimler arasında dağılımı yapılmıştır.

1.2 Kurumsal Yönetim

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 9. maddesine göre Banka'nın organları/kurumsal yönetim yapısı; Yönetim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcısı, İdare Merkezi ve Merkez Şube'den oluşmaktadır.

1.2.1 Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, Banka'nın en üst düzeydeki karar organıdır. Yönetim Kurulu, yasa ile verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmektedir. Yönetim Kurulu, KKTC Merkez Bankası Yasası gereğince atanan bir Başkan ile dört üyeden oluşmaktadır. Kurul, ayda en az bir kez olmak üzere, asgari üç üyenin katılımıyla toplanmakta ve en az üç üyenin aynı yöndeki oyu ile karar almaktadır. Merkez Bankası Başkan Yardımcıları ise Yönetim Kurulu toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilmektedirler.

KKTC Merkez Bankası Başkanı, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla beş yıl için atanmaktadır. Bu süre sonunda yeniden atanması mümkündür. Yönetim Kurulu üyelerinin atanmaları Bakanlar Kurulu tarafından dört yıllık süreler için yapılmaktadır. Yasaya göre görev süresi dolan üyelerin yeniden atanmaları mümkündür.

KKTC Merkez Bankası Başkanı ve aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Rifat Günay, Yönetim Kurulu üyeleri ise Sn. Salahi Ergin, Sn. Emrah İbrahimogulları ve Sn. Hacı Halil Afşarata'dır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİMİZ

Rifat Günay
Başkan

Salahi Ergin
Üye

Emrah İbrahimogulları
Üye

Hacı Halil Afşarata
Üye

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5. maddesinde Banka'nın ve 11. maddesinde ise Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri tanımlanmıştır.

Banka'nın en temel görevi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin para ve bankacılık sisteminin düzenlenmesi ve denetimi için gerekli işlemleri yapmaktır. Bunlara ilave olarak finansal sistemde istikrarı sağlayıcı, para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak da Merkez Bankası'nın görevleri arasındadır.

Merkez Bankası'nın diğer yetki ve görevleri aşağıdaki tablodadır:

- ❖ Mali piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer mali kuruluşlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemek ve istatistiki bilgi toplamak.
- ❖ Ekonomik koşulları göz önünde bulundurarak merkez bankaları tarafından yapılması gerekli olan işlemleri yerine getirmek.
- ❖ Bankalar ile kredi vermek amacıyla kurulmuş diğer kuruluşları denetlemek.
- ❖ Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak.
- ❖ Mali piyasaları izlemek ve ödeme mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemlerini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek.
- ❖ Para ve kredi hacmini düzenlemek.
- ❖ KKTC'nin uluslararası ihtiyatlarını düzenleyip yönetmek.
- ❖ Para ve kredi politikası konusunda Bakanlar Kurulu tarafından incelenmesi istenecek hususlar hakkında görüşlerini bildirmek suretiyle Devletin mali ve ekonomik danışmanlığını yapmak.
- ❖ Uluslararası mali ve ekonomik ilişkilerde Devletin mali ajanlığını yapmak.
- ❖ Devletin bankacılığını yapmak ve mali acentesi olmak.
- ❖ Olağanüstü hallerde ve TMSFİF'nin kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermek.
- ❖ Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak.
- ❖ Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek.
- ❖ Nihai kredi mercii olarak bankalara kredi vermek.

Banka'nın bilançosuna, kâr ve zarar hesabına, bütçesine, faaliyet raporuna, taşınmaz mallarına, personeline, kredilere ve yasal karşılıklara ilişkin konuları inceleyip karara bağlamak, banka tarafından yapılabilecek diğer bankacılık hizmetlerini saptamak, KKTC Bankacılık Yasası uyarınca bankaların denetimi ile ilgili planlamaları yapmak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uyulması gereken esas ve usulleri belirlemek, uygulanacak rasyolar ve diğer oranlara dair hususları tespit etmek Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri arasında bulunmaktadır.

Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir.

❖ Bankacılık Yasası uyarınca, bankaların denetimi hususunda gerekli önlemleri almak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uymaları gereken esas ve usulleri belirlemek ve uygulanacak rasyolar ve diğer oranlarla ilgili hususları saptamak ve uygulamak ve Bankacılık Yasası uyarınca belirlenen yetkiler çerçevesinde karar almak.
❖ Merkez Bankası'nın kendi işlemlerinde uygulayacağı faiz oranları ile ücret ve komisyonları saptamak.
❖ Merkez Bankası plasmanları üzerinde tür ve miktar bakımından düzenleyici önlemleri almak ve genel kredi hacmi ile genel kredi hacmi içinde kredi türlerinin sektörel ve konular itibarıyla dağılımını ayarlamak.
❖ Merkez Bankası'nca açılacak kredilerin esas ve koşulları ile reeskont ve avans limitlerini saptamak.
❖ Yasal karşılıklara ilişkin, 41/2001 sayılı yasanın 23. maddesinde belirtilen hususları saptamak.
❖ Merkez Bankası'nın bilanço, kâr ve zarar hesabını inceleyip karara bağlamak.
❖ Merkez Bankası'nın idare, teşkilat ve hizmetlerine ilişkin düzenlemeler yapmak.
❖ Merkez Bankası ihtiyacı için taşınmaz mal satın almak veya kiralamak ve Merkez Bankası'nın sahip olduğu taşınmaz malları gerektiğinde satmak.
❖ Kabul edilen hadler üstündeki tutarlara ve kıymetlere ilişkin sulh ve terkin konularında karar vermek.
❖ Merkez Bankası'nın yıllık bütçesini ve faaliyet raporunu onaylamak.
❖ Merkez Bankası personelini atamak ve bankayı yükümlülük altına sokacak personelin imza yetkilerini belirlemek.
❖ Merkez Bankası'nca yapılabilecek diğer bankacılık işlemlerini ve hizmetleri saptamak.
❖ Başkan tarafından tetkik ve onaya sunulacak hususlar hakkında karar almak.
❖ Kredi kartlarının isdar ve kabulüne ilişkin esas ve koşulları belirlemek.
❖ Uluslararası Bankacılık Birimleri'nin denetimlerini gerçekleştirmek, etkin ve düzenli çalışmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri almak.
❖ Tüketici Kredileri Yasası kapsamında faaliyet gösteren kuruluşlar ve tüketici kredi sözleşmelerine taraf olanlar ile ilgili esas ve usulleri belirlemek.
❖ Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa kapsamına giren kuruluşlara kuruluş ve faaliyet izni vermek, şirketlerin yönetim yapıları ve iç sistemleri ile ilgili karar almak, şirketlerin gözetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

1.2.2 Başkanlık

Başkanlık, Başkan ve Başkan Yardımcılarından oluşmakta ve Banka'nın üst düzey icra makamını oluşturmaktadır.

Başkan

En yüksek icra amiri sıfatıyla Başkan, Merkez Bankası'nın yurt içi ve yurt dışında temsil edilmesini, Merkez Bankası'nın yürütmekle mükellef olduğu yasalara uyulmasını, Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların yürütülmesini, Banka'nın sevk ve idaresini sağlamaktadır.

Rifat Günay
Başkan

Başkan Yardımcıları

Merkez Bankası Başkan Yardımcıları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla atanmaktadır. Başkan yardımcıları, Başkan tarafından yapılacak görev bölümünde kendilerine bağlanacak birimleri gereği gibi yürütmekle mükelleftirler. Başkan'ın yokluğunda Başkan'a vekâlet etmekle görevlendirilen Başkan Yardımcısı, Başkan'ın tüm yetkilerini kullanabilmektedir.

Dr. Pelin Yaylalı
Başkan Yardımcısı

1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube

Banka Yönetim Kurulu tarafından, Merkez Bankası Yasası'nın 51 (1) (A) maddesinin verdiği yetkiye istinaden hazırlanan 'Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği', Banka'ya verilmiş olan görevlerin, İdare Merkezi ile Şube arasında dağılımını, çalışanların eşgüdüm içerisinde etkin ve verimli çalışmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Merkez Bankası kendisine verilen görevleri, söz konusu tebliğ ile belirlenen aşağıdaki Birimler ve Şube aracılığıyla yerine getirmektedir.

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı

Türker Deler
Başkan

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı, Merkez Bankası Yasası, Bankacılık Yasası ve diğer mevzuatla Banka'ya verilen görevlerle ilgili olarak hazırlanacak dönemsel programlar çerçevesinde ve/veya Başkanlık tarafından gerekli görüldüğü zamanlarda bankalar ile diğer kuruluşlar nezdinde teftiş ve inceleme yapmakla yükümlüdür. Ayrıca, mali sektörde faaliyet gösteren ve Merkez Bankası yetki alanında olan kuruluşların uzaktan denetimi kapsamında verilerini toplamak, incelemek, analiz

etmek, mevzuata uygun biçimde çalışıp çalışmadıklarını izlemek ve tespit edilen bulguları raporlamak, Merkez Bankası birimlerini ve Merkez Şube'nin bütün işlemlerini, ilgili yasa, tebliğ ve diğer mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde teftiş etmek, incelemek, araştırmalar yapmak ve gerektiğinde soruşturma yapmakla yükümlüdür.

Düzenleme Müdürlüğü

Rasiha Maşlakçı
Müdür (v.)

Düzenleme Müdürlüğü, düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların mevzuatı ile ilgili düzenleme taslaklarını hazırlamak, bu kuruluşların uyacakları esas ve usulleri belirlemek, denetimler sonucunda tespit edilen bulguları Merkez Bankası nezdindeki diğer bilgi ve belgeler ile birlikte değerlendirmek, gereken tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmele görevlidir. Bunlara ek olarak, kuruluşların idari para cezası ve/veya mensuplarının adli ceza gerektiren uygulamalarının tespit edilmesi durumunda, gerekli işlemlerin yürütülmesini sağlamak ve Merkez Bankası'nın yaptığı düzenlemeler ile uluslararası kural ve uygulamaların uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak görevleri arasında yer almaktadır.

Piyasalar Müdürlüğü

Mete Tokar

Müdür (v.)

Piyasalar Müdürlüğü, açık piyasa işlemleri ile döviz ve efektif piyasaları işlemlerini gerçekleştirmek, belirlenen kredi limitleri, reeskont ve avans faiz oranlarını duyurmak, Merkez Bankası'na yapılan kredi başvurularını almak, değerlendirmek, kredilerin kullandırılması ile ilgili esas ve usulleri belirlemek, nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerinin yapılmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek, yasal karşılığa tabi yükümlülük ve genel disponibiliteler ile ilgili düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmakla sorumludur. Ayrıca, Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği'ne istinaden düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmak, bankalar nezdinde zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili işlemleri yürütmek, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami akdi ve gecikme faizi oranları ile ilgili çalışmaları yürütmek, Merkez Bankası'nın rezerv yönetimi ile ilgili işlemleri gerçekleştirmek, döviz ve efektif kurlarını ilan etmek ve Maliye Bakanlığı adına Devlet İç Borçlanma Senetlerinin ihracı, bu kıymetlerin geri alımı ve değişimi işlemlerini yürütmek de diğer görevleri arasında yer almaktadır.

Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼ę¼

Yurt içi ve yurt dışı ekonomik gelişmeleri izlemek ve d¼nemsel raporlar hazırlamak, ekonomik ve mali konularda araştırma ve değerlendirmeler yapmak, bunları Başkanlığın ve Başkanlık tarafından uygun g¼r¼lecek birimler ile diğer kişi ve kuruluşların kullanımına sunmak, ¼demeler dengesi istatistiklerini uluslararası kavram ve standart kayıt sistemine uygun olarak oluşturmak, bu amaçla gerektiğinde anket yapmak/yaptırmak, bankacılık sekt¼r¼ ile ilgili tablo ve raporlar hazırlamak ve sekt¼rel değerlendirmeler yapmak Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼ę¼'n¼n g¼revleri arasındadır. Ayrıca, bu m¼d¼rl¼k Y¼netim Kurulu'na finansal sekt¼r gelişmelerine ilişkin bilgi sunmak, Başkanlık tarafından istenen çalışma ve araştırmaları y¼r¼tmek, Merkez Bankası b¼ltenini ve faaliyet raporunu hazırlamak ve merkez bankacılığı ve ekonomi alanında yenilikçi fikirleri araştırmak, incelemek ve bu alanda literat¼re katkı yapmakla y¼k¼ml¼d¼r.

Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü

Çağan Tanoğlu
Müdür

Bilişim ile ilgili stratejiler oluşturmak, bu alandaki teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek, orta ve uzun vadeli planlar geliştirmek, bilişim sistemlerinin hazırlanması, kullanılması ve taleplerin karşılanmasına yönelik standartları belirlemek, bilgi güvenliği politikalarını oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak ve bilişim güvenliği konusunda çalışmalar yapmak Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır. Bunlara ek olarak, Merkez Bankası ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerinin kurulması işlemlerini yürütmek, etkin ve verimli bir şekilde işletmek ve bu sistemlerin belirlenen politikalar çerçevesinde geliştirilmesini sağlamak, ödeme araçlarının geliştirilmesi ve istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi amacıyla uyulması gereken usul ve esasları belirlemek, bankalar arası takas odası işlemlerinin faaliyet raporunu hazırlamak, çek takas işlemlerinin sonuçlarını takip etmek, ulusal banka hesap numarası kullanımına ilişkin düzenlemeleri hazırlamak ve uygulamayı takip etmek, Risk Merkezi kanalıyla risk bilgilerini merkezileştirerek rapor hazırlamak ve geri bildirimini sağlamak üzere yapılan işlemleri yürütmek de görevleri arasında yer almaktadır.

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü, Merkez Bankası'nın muhasebe sisteminin düzenli bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için gereken tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak, İdare Merkezi ve Merkez Şube işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları ile kanunen tutulması zorunlu defterleri tutmak ve muhafaza etmek, personelin maaş, ücret ve özlük haklarına ilişkin ödeme ve tahsilat işlemlerini yapmakla sorumludur. Muhasebe ve finansal raporlama konularında Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi vb. uluslararası uygulamaları takip ederek bu yönde çalışmalar yapmak, Merkez Bankası'nın mali yıl bütçesini hazırlamak, uygulamak, takip etmek ve bilanço, parasal tablolar ve Başkanlık tarafından talep edilen diğer raporları ve vaziyetleri hazırlamak da bu müdürlüğün görevleri arasında yer almaktadır.

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü, Yönetim Kurulu kararı alınması gereken konulara ilişkin birimler tarafından hazırlanan müzekkere ve eklerini incelemek ve bunları gündemin belirlenmesi amacıyla Başkan'ın bilgisine sunmak, Yönetim Kurulu toplantı gündemini hazırlamak, Resmî Gazete'de yayımlanması gereken kararlar ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesine ilişkin işlemleri yapmak, Yönetim Kurulu'nun sekretarya hizmetlerini yürütmek ve Merkez Bankası'nın uluslararası kuruluşlar ile kurumsal ilişkilerini düzenlemekle yükümlüdür. Ayrıca, Merkez Bankası politikalarının ve uygulamalarının kamuoyuna duyurulmasını, tanıtılmasını ve kamuoyunda doğru algılanmasını sağlamak, Merkez Bankası'nın görev, yetki ve sorumluluk alanına giren tüm mevzuatın ve mevzuat gereği duyurusu yapılması gereken işlemlerin Merkez Bankası resmi internet sitesinde yayınlanmasını sağlamak, Merkez Bankası tarafından düzenlenmesi öngörülen konferans, seminer, çalıştay ve benzeri toplantıları organize etmek ve Merkez Bankası'nın kültür, sanat, çevre ve sosyal etkinliklerini planlamak da görevleri arasında yer almaktadır.

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, personelin ücret ve diğer mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapmak, performans değerlendirme yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak, emeklilik ile ilgili işlemleri yürütmek, Merkez Bankası Başkan, Başkan Yardımcıları, Yönetim Kurulu üyeleri ve personelin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek, personelin performansını değerlendirme ölçütleri ile meslek ilkelerinin tespitine yönelik çalışmaları diğer birimlerle işbirliği içinde oluşturmak ve Merkez Bankası'nın mal ve hizmet alım satımı ile ihale, haberleşme, arşiv, güvenlik, iç hizmet işlerini yürütmek ve gerekli düzenlemeleri yapmakla sorumludur. Merkez Bankası personelinin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve genel eğitim politikasının oluşturulmasına yönelik çalışmaları yürütmek, Banka'nın teşkilat şemasını hazırlamak, birimlerin yetki görev ve sorumluluklarını düzenlemek ve iş verimliliğinin artırılması için çalışmalar yapmak da görevleri arasındadır.

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü**Dr. Ahmet Erülgen****Müdür (v.)**

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü, Banka mevzuatı ile Başkanlık ve birimler tarafından verilecek talimatlar doğrultusunda kredi, kambiyo, cari hesap, takas, çek yasaklıları, zaman aşımına uğrayan mevduatın takibi, para nakilleri, vezne ve şube işlemlerini yürütmekte ve söz konusu işlemlerin muhasebe kayıtlarını tutmakla sorumludur. Ayrıca Merkez Bankası tarafından yapılacak her türlü bankacılık işlemlerinde uygulanacak komisyon ücret ve masrafları tahsil etmek, Merkez Bankasının Türk Lirası ve döviz mevduat hesaplarından yapılacak nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerini yapmak, reeskont kredilerine ilişkin verilen talimatları yerine getirmek, hazine hesaplarıyla ilgili işlemleri yürütmek, düzenlemek ve takip etmek, hazinenin talimatları doğrultusunda işlemleri yürütmek, ödeme sistemleri ile ilgili operasyon işlemlerini yürütmek görevleri arasındadır.

KAYNAKLAR

2. KAYNAKLAR

2.1 İnsan Kaynakları

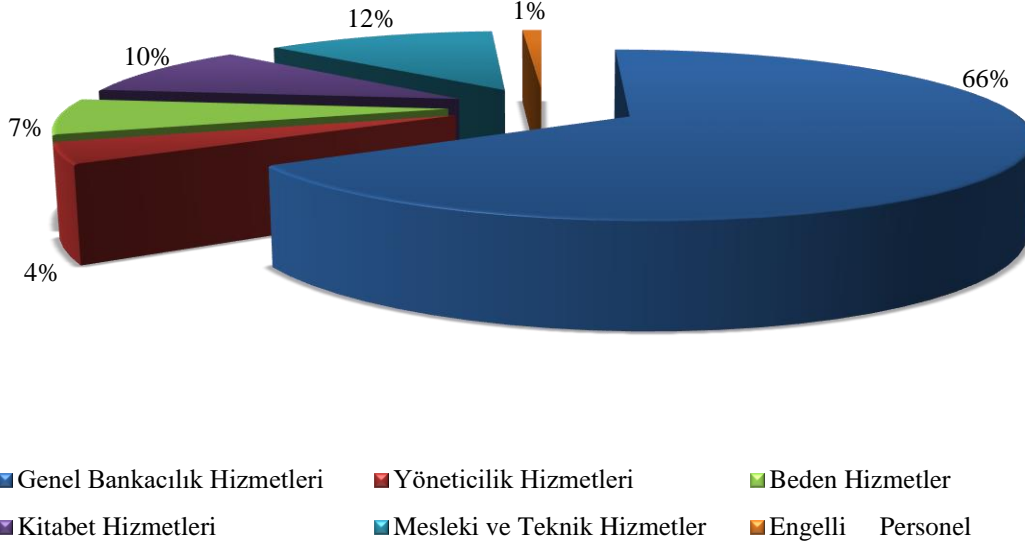
KKTC Merkez Bankası personelinin hak ve yükümlülükleri, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin 16 Temmuz 1987 tarihli birleşiminde kabul olunan 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası ile düzenlenmiştir. 57/1987 sayılı yasada, 06 Aralık 2016 tarihinde yürürlüğe giren 45/2016 sayılı değişiklik yasası ile yapılan düzenlemeler sonucunda, KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası'na yeni kadrolar eklenmiş ve 101 olan mevcut kadro sayısı 205'e yükselmiştir. Buna göre, KKTC Merkez Bankası'nın faaliyetleri, İdare Merkezi ve Merkez Şube'de istihdam edilen yöneticilik, genel bankacılık hizmetleri, mesleki ve teknik hizmetler ile bedeni hizmetleri gerektiren yardımcı hizmetler sınıflarına atanan sürekli personel tarafından yürütülmektedir.

2.1.1 Kadro ve Personel Durumu

Merkez Bankası'nın kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya sözleşmeli olarak görev yapan Başkan ve Başkan Yardımcıları da dâhildir. 2022 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayısı 117'dir. Kadrolu personel sayısına "Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam" yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personel ilave edildiği zaman, 2021 yılı sonu itibarıyla 125 olan Banka'nın toplam personel sayısı, 2022 sonu itibarıyla 118 kişidir. 2022 yılı faaliyet dönemi içinde 6 çalışmamız emekliye ayrılmış, bir çalışmamız görevinden istifa etmiştir. 2022 yılı içinde, yeni personel istihdamı gerçekleşmemiştir.

Merkez Bankası personelinin hizmet gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, 2022 yılsonu itibarıyla, Banka'nın 118 personelinin yüzde 4'ü yöneticilik hizmetleri sınıfında, yüzde 66'sı genel bankacılık hizmetleri sınıfında, yüzde 10'u kitabet hizmetleri sınıfında, yüzde 12'si mesleki ve teknik hizmetler sınıfında, yüzde 7'si bedeni hizmet gerektiren yardımcı hizmetleri sınıfında ve yüzde 1'i 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilite ve İstihdam Yasası altında istihdam edilen personel olarak görev yapmaktadır.

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı

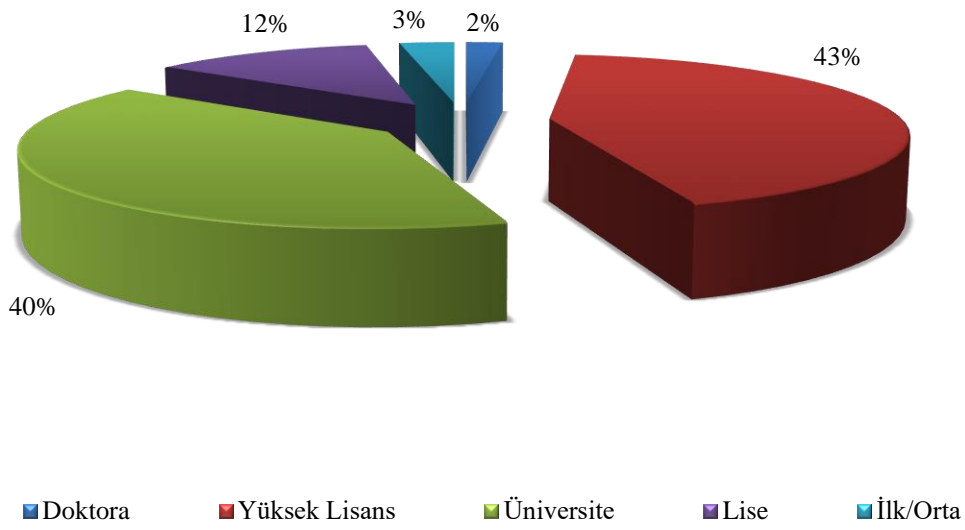
Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Personelin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde; 2022 yılsonu itibarıyla, toplam 118 personelin 3'ü doktora, 51'i yüksek lisans, 44'ü lisans, 2'sinin ise ön lisans derecesine sahip olduğu görülmektedir. Geriye kalan personelin 14'ü lise, 4'ü ilk ve ortaokul mezunudur.

Doktora eğitim düzeyine sahip personelin 2'si yöneticilik hizmetleri sınıfında iken, biri II. sınıf Bilişim Memuru olarak görev ifa etmektedir. Yüksek lisans eğitim düzeyindeki 51 personelin 3'ü yöneticilik, 5'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 41'i genel bankacılık hizmetleri, 2'si de kitabet hizmetleri sınıfındaki elemanlardan oluşmaktadır. Lisans diploması sahibi 44 personelin 1'i yöneticilik, 8'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 23'ü genel bankacılık hizmetleri, 10'u kitabet hizmetleri sınıfı, 2'si yardımcı hizmetler sınıfında çalışmaktadır. Ön lisans mezunu 2 personelimiz genel bankacılık hizmetleri sınıfında hizmet vermektedir. Lise mezunu 14 personelin 9'u genel bankacılık hizmetleri, 1'i kitabet hizmetleri, 3'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev ifa etmekte, 1 personel ise 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası çerçevesinde istihdam edilmiş olup, engelli personel olarak hizmet vermektedir. İlköğretim ve ortaokul mezunu toplam 4 personel yardımcı hizmetler sınıfında görev yapmaktadır.

2022 yılsonu itibarıyla, personelin eğitim düzeyine göre dağılımı incelendiğinde; doktoralı personel sayısının toplam içindeki payı yüzde 2, yüksek lisanslı personel sayısının payı yüzde 43, üniversite mezunu personelin payı yüzde 40, lise mezunu payı yüzde 12, ilk ve ortaokul mezunlarının payı ise yüzde 3'tür.

Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.1.2 Eğitim Faaliyetleri

Banka personelinin gelişimi ve Banka uygulamalarının uluslararası standartlara yükseltilmesi açısından büyük önem verilen eğitim faaliyetleri 2022 yılında da salgın koşullarına bağlı kalınarak devam etmiştir. Bu çerçevede Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından düzenlenen çevrimiçi eğitimlere 89, İngiltere Merkez Bankası tarafından düzenlenen çevrimiçi eğitimlere 2 olmak üzere toplam 91 personel katılmıştır. Bunların yanı sıra Çek Merkez Bankası tarafından düzenlenen çevrimiçi eğitime bir personelimiz katılırken, bir personelimiz de yerinde katılım sağlamıştır.

2022 yılında eğitim faaliyetleri kapsamında, çevrim içi olarak gerçekleştirilen yurt dışı eğitim programlarına yöneticilik hizmetleri sınıfından 16, genel bankacılık hizmetleri sınıfından 56, kitabet hizmetleri sınıfından 8, mesleki ve teknik hizmetler sınıfından 13 kişi iştirak etmiştir.

2022 yılında 2021 yılında olduğu gibi yurt içi eğitim programlarına katılan personel olmamıştır.

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı

	Yurt İçi		Yurt Dışı	
	2021	2022	2021	2022
Yöneticilik Hizmetleri Sınıfı	-	-	1	16
Genel Bankacılık Hizmetleri Sınıfı	-	-	30	56
Kitabet Hizmetleri Sınıfı	-	-	1	8
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	-	-	-	-
Geçici Personel	-	-	-	-
Mesleki ve Teknik Hizmetler Sınıfı	-	-	6	13
Toplam	-	-	38	93

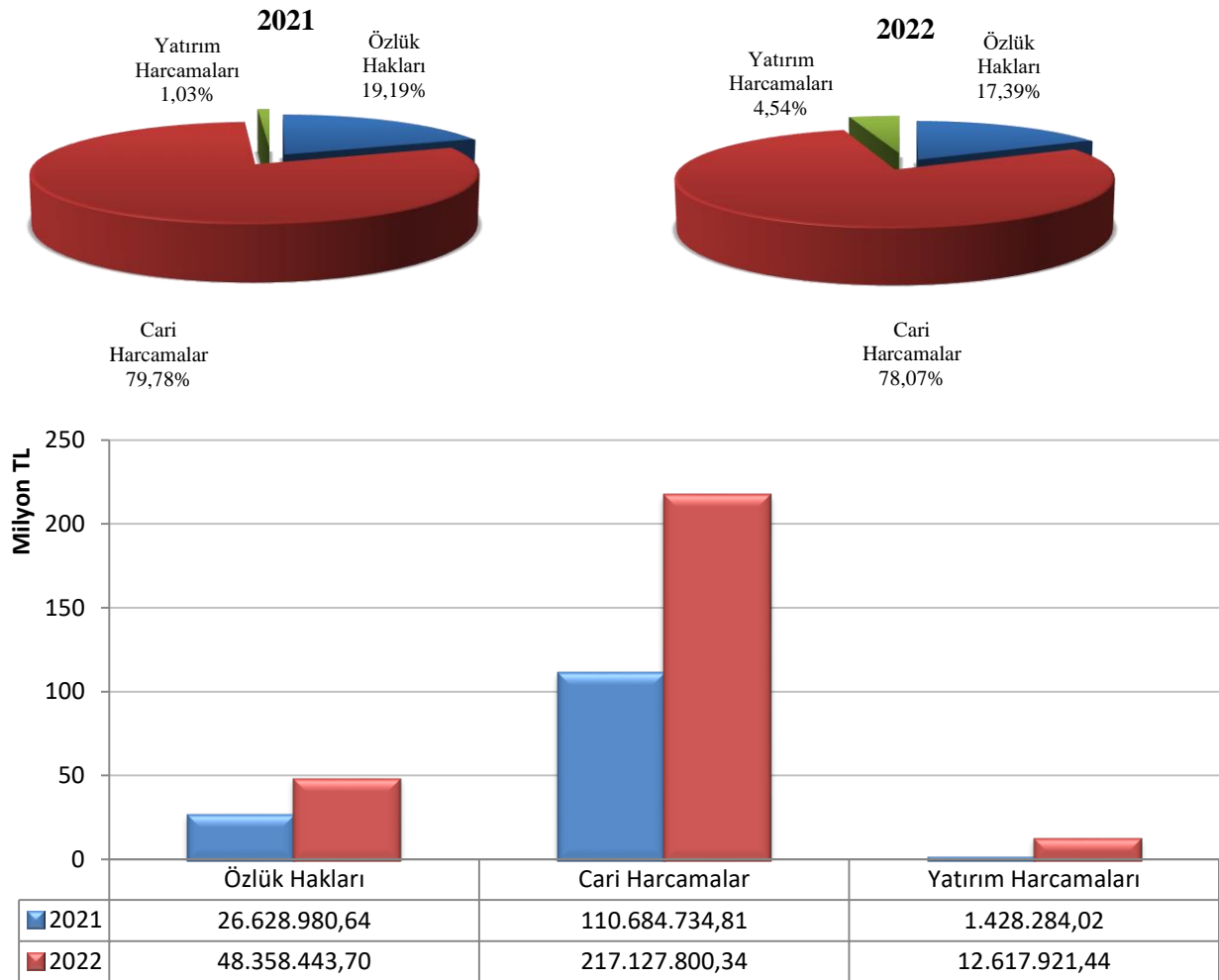
Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.2 Mali Kaynaklar

KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu, bütçe harcama cetvellerinde saptanan hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesi için 22 Aralık 2021 tarihli ve 1249 sayılı karar ile Banka'nın 2022 Mali Yılı Bütçesi'ni onaylamıştır. Banka konsolide bütçe harcamaları, cari harcamalar, özlük hakları ve yatırım harcamalarından oluşan üç ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır.

2021 yılında Banka'nın toplam bütçe harcaması 138,7 milyon TL iken, 2022 yılında bu rakam yüzde 100,5 artarak 278,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılında Banka bütçesinin yüzde 78'i olan 217,1 milyon TL cari harcamalara, yüzde 17'si olan 48,4 milyon TL ise özlük haklarına kullanılmıştır. 2021 yılında ise bütçe harcamalarının yüzde 80'i cari harcamalar, yüzde 19'u ise özlük hakları için kullanılmıştır.

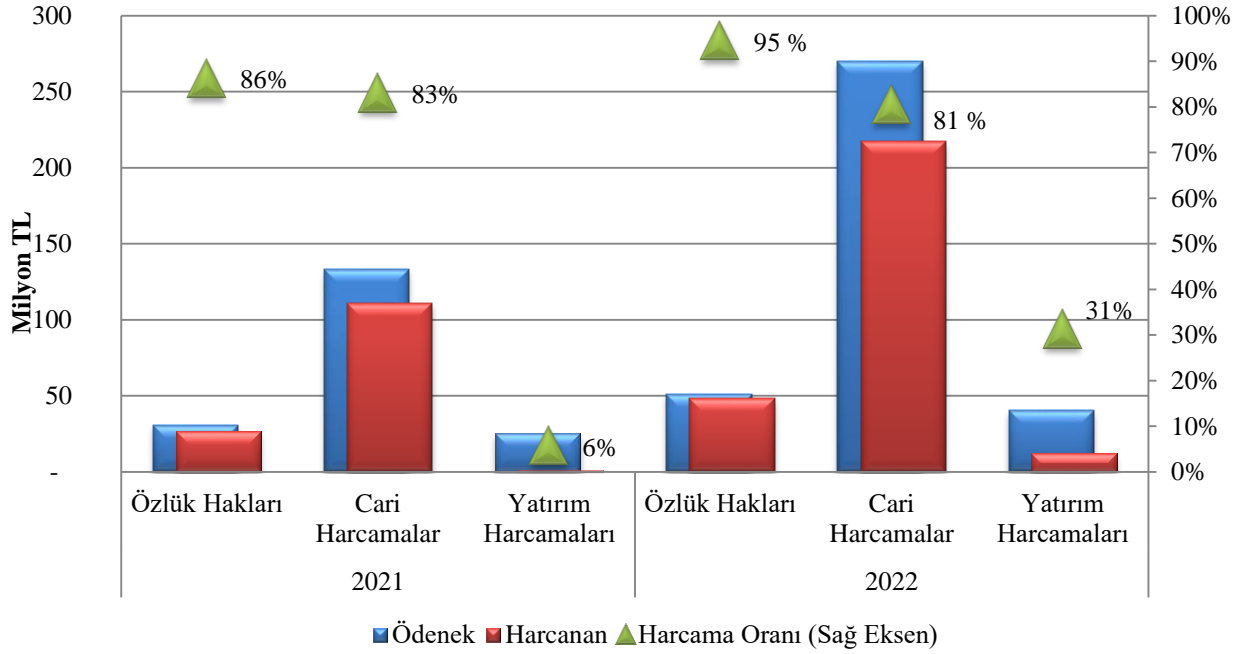
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka'nın bütçe uygulama sonuçlarına göre, 2021 yılında özlük hakları için ayrılan ödeneklerin harcama oranı yüzde 86 iken, cari harcamalarda bu oran yüzde 73, yatırım harcamalarında ise yüzde 6 olarak gerçekleşmiştir. 2021 Mali Yılı Bütçesi'nde ayrılan ödeneklerin toplam harcama oranı ise yüzde 73 seviyesindedir. 2022 yılı bütçesinde ayrılan ödeneklerin harcama oranı özlük hakları kaleminde yüzde 95, cari harcamalarda yüzde 81 ve yatırım harcamalarında yüzde 31 olarak gerçekleşmiştir. 2022 Mali Yılı Bütçesi'nde ayrılan ödeneklerin toplam harcama oranı ise yüzde 77 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.3 Teknik Kaynaklar

Proje ve Yazılım geliştirme ve bakım hizmetleri kapsamında, aşağıda belirtilen idari ve operasyonel uygulamalar Bankamıza kazandırılmış ve Bankamızın yetkinliği artırılmıştır.

KKTC Merkez Bankası bünyesinde kullanılmakta olan ve ekonomik ömrünü tamamlayan sunucu sistemleri yenilenecek, Hyper-Converged mimariye geçiş yapılmıştır. Bu proje sayesinde, son teknolojiye sahip, üretici garanti ve destek servis kalite güvencesiyle, Bankamız ve Felaket Kurtarma Merkezinde yer alan tüm sunucu altyapısı, yüksek yedekliliğe sahip bir mimariye aktarılarak daha sağlıklı bir ortama sahip olunmuştur. Bunların yanı sıra, mevcut yazılım ve sistemlerin güncel tutularak daha verimli çalışması amacıyla sistem güncellemeleri, ihtiyaç duyulan yazılım ve donanımların tedariki ve bilişim sistem güvenliği sağlanması amacıyla gerekli yükseltmeler yapılmıştır.

Bankamızın faaliyetleri için ihtiyaç duyulan donanımların tedarik çalışmaları tamamlanarak, ilgili birimlere kurulumları gerçekleştirilmiştir.

Proje ve Yazılım geliştirme ve bakım hizmetleri kapsamında, 35 adet uygulamanın bakım ve güncellemeleri yapılarak Bankamızın yetkinliği artırılmıştır. Ayrıca e-Devlet aracılığıyla Nüfus Kayıt Müdürlüğü'ne online bağlantı sağlanarak KKTC kimliklerinin doğrulanmasına başlanmıştır. Aynı kişiye ait farklı kimlikler altında bulunan risklerin birleştirilmesi ile ilgili yazılım geliştirilmiştir. Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi'ne devredilen tasfiye halindeki bankalara ait kredi risklerinin, 2022 yılı Mayıs ayından itibaren Risk Merkezi'ne bildirimleri yapılmaya başlanmıştır.

FAALİYETLER

3. FAALİYETLER

KKTC Merkez Bankası'nın 2022 yılına dair faaliyetleri, raporun bu bölümü içerisinde özetlenmiştir.

3.1 Politika Araçları

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 4. maddesinde belirtildiği üzere, bankanın temel amacı kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemektir.

Söz konusu temel amaç doğrultusunda, bankanın para-kredi politikaları ile ilgili yetki ve görevleri yasanın 5. maddesinde, Banka Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri ise 11. maddesinde düzenlenmiştir. Bu konularla ilgili politikalar 22, 23 ve 24. maddelerde, işlem ve uygulamalar ise 31, 32, 33, 34, 35. maddeler ile geçici 2, 3, 4, 5 ve 7. maddelerde açıkça belirtilmiştir. Ayrıca banka, yasada mevcut bu maddelere istinaden mevzuatın kendisine verdiği görev ve yetkilere dayanarak krediler, yasal karşılıklar, faiz oranları, reeskont işlemleri, Merkez Bankası senetleri, ödeme sistemleri, bankalararası para piyasası konularında gerekli düzenlemeleri yapmakta ve tedbirleri almaktadır.

Para Politikası Araçları

Para politikası araçları doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. KKTC Merkez Bankası para politikası aracı olarak genellikle reeskont penceresi (kredi) işlemleri, yasal karşılık oranları ile disponibilitate uygulamasından oluşan dolaylı araçları kullanmaktadır. Bunun yanında 2009 yılından itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) oluşturularak dört para cinsinde, bankacılık sektörünün günlük likiditeye ulaşması ve fazla likiditenin plase edilmesi olanağı sağlanmıştır. 2014 yılından itibaren ihracına başlanan Merkez Bankası senetleri ile sektöre likit kaynaklarını değerlendirebileceği bir para politikası aracı sunulmuştur.

Dolaylı Politika Araçları:

a. Reeskont Penceresi (Kredi) İşlemleri

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 31. maddesi kısa vadeli senet ve vesikaların reeskonta ve avansa kabulüne ilişkin Merkez Bankası yetkilerini düzenlemektedir. Buna göre banka;

- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dokuz ay kalmak koşuluyla turizm, eğitim, sanayi, maden ve tarım işleriyle uğraşan gerçek veya tüzel kişilerin, bankalara tevdi edilecek ticari senetlerini,
 - ❖ Vadelerinin bitimine en çok dört ay kalmak koşuluyla diğer kişilerin bankalar tarafından tevdi edilecek ticari senet ve vesikalarını,
 - ❖ Küçük sanat erbabı ve kooperatiflerin kredi gereksinimlerini karşılamak üzere bankalar tarafından, vadelerine en çok dokuz ay kalmış olmak koşuluyla tevdi olunacak senetlerini,
- reeskonta kabul etmektedir.

Bu bağlamda Banka'nın Türk Lirası ve yabancı para reeskont kredi faiz oranları aşağıdaki tabloda görülmektedir. 2022 yılı sonunda Türk Lirası reeskont faiz oranları yüzde 16,25 – 20 aralığındadır. Bu oranlar 23 Haziran 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre, Türk Lirası ticari reeskont kredi faiz oranı yüzde 20, sanayi, ihracat, turizm, eğitim ve tarım sektörleri reeskont kredisi faiz oranı yüzde 17,25'tir. Küçük esnafa kullanılan reeskont kredi faiz oranı yüzde 16,25'tir. 2 Mart 2009'dan itibaren uygulanmakta olan yabancı para reeskont kredi faiz oranları (ticari, sanayi, ihracat, turizm, eğitim) yüzde 4'tür. Döviz mukabili avans faiz oranı TL'de yüzde 16,5, yabancı parada ise yüzde 4 olarak uygulanmaktadır.

Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları

Reeskont Faiz Oranları

	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Ticari	20,00	4,0	4,0	4,0
Sanayi	17,25	4,0	4,0	4,0
İhracat	17,25	4,0	4,0	4,0
Turizm	17,25	4,0	4,0	4,0
Eğitim	17,25	4,0	4,0	4,0
Tarım	17,25	-	-	-
Küçük Esnaf	16,25	-	-	-
Döviz Mukabili Avans	16,50	4,0	4,0	4,0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası (31.12.2022 itibarıyla)

2022 yılında Banka'nın reeskont ve avans işlemleri kapsamında kredi kullandırımını olmamıştır.

b. Disponibilite ve Yasal Karşılık Uygulamaları

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 23 (1) maddesi gereğince, bankaların tesis etmeleri gereken genel disponibiliteye ilişkin esas ve usuller ile bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken genel disponibilitenin en düşük oranı Banka tarafından çıkarılan tebliğle belirlenmektedir.

26 Şubat 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Disponibilite Tebliği'ne göre, bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken asgari oran yüzde 10'dur. Ancak bankalar, yurt dışındaki bankalarda bulundurdukları paraların ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplamının özkaynaklarını aşması halinde, kademeli şekilde farklı oranlarda disponibilite tutmakla yükümlüdürler.

Tablo 3.2 Disponibilite Oranları

	Özkaynaklarının 1 katını aşması halinde	12 %
Yurt dışındaki bankalarda bulundurulan paralar + yurt dışından satın alınan menkul kıymetlerin toplam miktarı,	2 katını aşması halinde	14 %
	3 katını aşması halinde	16 %
	4 katını aşması halinde	18 %
	5 katını aşması halinde	20 %

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2022 yıl sonu itibarıyla gerçekleşen ortalama disponibilite oranlarına göre, tutulması gereken ortalama asgari oranın kamu eliyle yönetilen bankalar 3,81 puan, özel sermayeli bankalar 7,82 puan ve şube bankaları 10,7 puan üzerinde disponibilite değeri bulundurmaktadır. Bankacılık sektörünün ortalama gerçekleşen disponibilite oranı, tutulması gereken ortalama asgari disponibilite oranının 8,03 puan üzerindedir.

Banka, 41/2001 sayılı Yasa'nın 23. maddesi uyarınca, yasal karşılığa tabi yükümlülükler ve yasal karşılığın yatırılma zamanı ile gerektiğinde ödenecek faiz dâhil olmak üzere uygulama esas ve şartlarını da belirlemektedir. Banka Yönetim Kurulu'nun 27 Aralık 2019 tarih ve 1072 sayılı Kararı ile belirlenmiş olan yürürlükteki yasal karşılık oranları aşağıda verilmektedir.

Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları

	TP	YP	Kıymetli Maden
Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00	0
Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00	0
Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00	0
Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00	0
Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC’de faaliyet gösteren bankaların 2021 ve 2022 yıl sonlarında KKTC Merkez Bankası nezdindeki toplam yasal karşılık bakiyeleri Tablo 3.4’te gösterilmektedir.

Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri (x Bin)

	Aralık 2021	Aralık 2022
TL	843.991	1.340.551
ABD doları	63.726	85.390
Avro	66.414	75.045
Sterlin	130.313	158.149
Toplam TL Karşılık	4.920.454	7.989.843

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Covid-19’un yarattığı etkilere karşı alınan önlemler çerçevesinde, 2020 yılı içerisinde uygulamaya konulan Kredi Faiz Destek Fonu (KFDF) ve Kredi Garanti Fonu (KGF) garantili kredi programları kapsamında kullanılan kredilerin yasal karşılık tutarlarından indirilmesi uygulamasına 2022 yılında da devam edilmiştir.

7 Temmuz 2022 tarih ve 1282 sayılı Bankamız Yönetim Kurulu kararıyla yasal karşılık kararında yapılan değişiklikle, bankaların Kredi Garanti Fonu (KGF)’den “Küçük İşletmeler II. Kredi Portföyü”, “Kadın ve Genç Girişimci Kredi Portföyü” ile “Şebeke Harici Güneş Enerjisi Elektrik Üretim Sistemi Kredi Portföyü” kapsamında kullandıkları krediler için toplam 106.116.277.-TL, buna ek olarak 2020 ve 2021 yıllarında yürürlüğe giren Kredi Garanti Fonu portföy programlarına ait 399.219.065.-TL tutarındaki bakiye ile birlikte Aralık 2022 itibarıyla Bankaların Merkez Bankası nezdinde tutmakla yükümlü oldukları Türk Lirası Yasal Karşılık bakiyelerinden toplam 505.335.342.-TL bankalara iade edilmiştir.

Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar (31/12/2022)

Tesis Edilmesi Gereken TRY Tutarlar	KFDF ve KGF Kapsamında Kullandırılan Krediler İçin Yapılan İade	ROM Opsiyonu	Tesis Edilen TRY Tutarlar
1.932.320.198	505.335.342	86.434.041	1.340.550.815

c. Rezerv Opsiyon Mekanizması (ROM)

KKTC Merkez Bankası 15 Mart 2018 tarih ve 990 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile bankalara ROM kapsamında, KKTC Merkez Bankası nezdinde bulundurulması gereken Türk Lirası yasal karşılık tutarının yüzde 10'u oranındaki kısmını yabancı para (ABD doları, avro, sterlin) ile tesis etme imkânı sağlamıştır. 2021 yılı Aralık ayı itibarıyla ROM'dan yararlanan banka sayısı 13 iken, 2022 yılı Aralık ayı itibarıyla bu rakam 12'ye gerilemiştir. 2021 yılında 67 milyon TL seviyesinde olan tutar ise, 2022 yılında ROM'dan yararlanan banka sayısı 13'ten 12'ye düşmesine rağmen, 98,3 milyon TL'ye yükselmiştir. 2021 yıl sonunda Türk Lirası yerine tesis edilen yabancı para oranı yüzde 7,37 olarak gerçekleşirken, bu oran 2022 yılında yüzde 6,4'e gerilemiştir.

d. Yasal Karşılık Faiz Oranları

Banka Yönetim Kurulu, bankaların Banka nezdindeki yasal karşılık mevcutlarına uygulanan faiz oranlarında 2022 yılında iki defa değişikliğe gitmiş olup, söz konusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 3.6 Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TP	\$	€	£
20.05.2022	6,00	0,25	0,10	0,15
23.06.2022	6,00	0,50	0,25	0,30

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

e. Mevduat Faiz Oranları

2022 yılında Banka, nezdindeki faize tabi mevduat hesaplarına uygulanacak faiz oranlarında iki defa değişikliğe gitmiş olup, söz konusu değişiklikler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TL	\$	€	£
20.05.2022	12,75	0,50	0,25	0,30
23.06.2022	13,75	1,00	0,50	0,60

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Doğrudan Politika Araçları:

Banka, bankaların kısa vadeli likidite ihtiyaçlarının karşılanması, likidite fazlalığının sterilize edilmesi ve kârlılığının artırılması amacıyla;

- ❖ Merkez Bankası senet ihracı
- ❖ Bankalararası Para Piyasası enstrümanlarını kullanmaktadır.

a. Merkez Bankası Senetleri

41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın Merkez Bankası'na verdiği yetkiler doğrultusunda, bankacılık sektöründe oluşan dönemsel likidite fazlalıklarının sterilizasyonu, ekonominin genel likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi ve finansal piyasaların derinliğinin artırılması amacıyla, Merkez Bankası senedi ihracı gerçekleştirilmektedir. Banka, 2022 yılı içerisinde 7 adet ABD doları, 7 adet avro ve 12 adet sterlin olmak üzere toplam 26 adet senet ihraç ihalesi düzenlemiştir. 31 Aralık 2022 itibarıyla vadesi dolmamış senetlerin para cinslerine göre dağılımları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.8 31.12.2022 İtibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
1-3 Ay	-	55.000.000	70.500.000	220.400.000

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

b. Bankalararası Para Piyasası

KKTC Merkez Bankası, para arzını ve ekonominin likiditesini düzenlemek amacıyla Eylül 2009 tarihinden itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) işlemlerini gerçekleştirmektedir. Bankalar piyasadan, Banka Yönetim Kurulu tarafından belirlenen global limit üzerinden, aktif büyüklüklerine göre tahsis edilen borç alabilme limitleri dâhilinde öngörülen teminatları sağlamak suretiyle borçlanabilmektedirler. Banka Yönetim Kurulu 23 Eylül 2022 tarihli ve 1296 sayılı kararı ile Bankalararası Para Piyasası (BPP) işlemleri için global limit tutarını 2 milyar TL veya muadili döviz olarak belirlemiştir.

15 Şubat 2022 tarihinde yürürlüğe giren “Bankalararası Para Piyasası (BPP) ABD Doları Teminat Karşılığı Türk Lirası İşlemler Talimatı” ile bankacılık sektörüne daha uygun maliyetle Türk Lirası likidite sağlanması amacıyla, ABD Doları teminatı karşılığında 1 hafta ve 2 haftalık vadelerde borçlanma olanağı sağlanmıştır. 2022 yılı içerisinde 7 banka ABD Doları teminatı karşılığı toplam 1.019 Milyon TL tutarında finansman elde etmişlerdir.

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla BPP çerçevesinde gerçekleştirilen vadesi henüz dolmamış işlemlerin toplamları aşağıda verilmektedir:

Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Gecelik	3.001.550.000.-	192.500.000.-	173.375.000.-	289.850.000.-
1 Hafta	15.700.000.-	-	-	-
2 Hafta	28.000.000.-	-	-	-
1 Ay	100.000.000.-	-	-	-
3 Ay	-	-	-	-
6 Ay	-	-	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.2 Düzenleme Faaliyetleri

Banka, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası, 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası, 31/2020 sayılı Tüketici Kredileri Yasası, 43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa ve 58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda uluslararası uygulamaları da dikkate alarak düzenlemeler yapmaktadır.

Banka'nın düzenleme görevleri kapsamında 2022 yılında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler, aşağıdaki başlıklar altında ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Düzenlemeler

a. Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 38, 39, 40, 41 ve 44'üncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliği" 23 Şubat 2022 tarih ve 29 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile yasanın 41. maddesinin (2)'nci fıkrasında belirtilen büyük risk sınırlamalarına dahil olmayacak risklere ilaveler yapılmıştır.

b. Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 26, 31, 50, 53 ve 60'uncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması (Değişiklik) Tebliği" 18 Nisan 2022 tarih ve 78 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Covid-19 salgını nedeniyle 2021 mali yılına ilişkin kamuya açıklanacak finansal raporların imzalanması, sunumu ve ilanı ile ilgili ek süre verilmesi amacıyla esas Tebliğe geçici madde eklenmiştir.

c. Kurumsal Yönetim (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17, 18, 19, 20 ve 22'nci maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Kurumsal Yönetim (Değişiklik) Tebliği" 16 Kasım 2022 tarih ve 270 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan Yönetim Kurulu Başkanı ve üyelerinin mesleki tecrübelerinin tespiti ile ilgili olarak esas Tebliğe geçici madde eklenmiştir.

d. Bankaların Özkaynaklarına İlişkin (Değişiklik) Tebliği

62/2017 Bankacılık Yasası'nın 45, 48 ve 49'uncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin (Değişiklik) Tebliği" 8 Aralık 2022 tarih ve 284 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile esas tebliğin ilgili maddesi değiştirilerek ilave ana sermaye sayılabilecek kredilere ilişkin esas ve usuller yeniden düzenlenmiştir.

e. Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin (Değişiklik) Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 46(1)(B), 48 ve 49'uncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin (Değişiklik) Tebliği" 7 Aralık 2022 tarih ve 283 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Esas Tebliğin 5'inci maddesine bağlı Ek 1, altında yapılan işlemlere hanel gelmeksizin kaldırılmış ve yerine yeni Ek 1 eklenmiştir.

f. İzne Tabi İşlemler Tebliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 16'ncü maddelerinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan "İzne Tabi İşlemler Tebliği" 20 Ekim 2022 tarih ve 244 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğin amacı, banka kuruluşu, şube ve temsilcilik açılması, bankaların

faaliyet izinleri, bankalarca şirket kurulması veya kurulmuş şirkette pay edinilmesi, banka paylarının edinim ve devirleri ile bankaların ana sözleşme ve tüzüklerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

3.3 İzin ve Uygulama Faaliyetleri

a. Sermaye, Hisse Payları ve Hissedar Değişiklik Takibi

Bankaların, UBB'lerin ve faktoring şirketlerinin hissedarları ve hisse payları ile ilgili veri tabanı, yapılan değişikliklerle birlikte güncellenmektedir. Diğer yandan gerek hissedar değişiklikleri gerekse de Yasada var olan eşikler çerçevesindeki izne tabi işlemlere, Banka Yönetim Kurulu onayının ardından izin verilmektedir.

b. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarının Takibi

Bankalara, UBB'lere ve faktoring şirketlerine atanan tüm yönetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, ilgili Yasa maddelerine uygunluğu incelenmiş ve sonuçları bankalara, UBB'lere ve faktoring şirketlerine tebliğ edilmiştir.

c. Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği Çerçevesinde Yapılan Atamaların Takibi

“Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” kapsamında atanan yöneticilerin ilgili Tebliğ kurallarına uygunluğu değerlendirilip, sonuçları bankalara bildirilmiştir.

d. Ana Sözleşme ve Tüzüklerin İncelenmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ile 43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesi Yasası gereği bankaların ve finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin ana sözleşme ve tüzüklerinde yapacakları değişiklikler için KKTC Merkez Bankası'ndan onay almaları gerekmektedir. Bu madde hükümleri uyarınca 2022 yılı içerisinde ana sözleşme veya tüzük değişiklik talepleri incelenmiş ve uygun görülenler onaylanmıştır.

e. Banka Yönetim Kurulunun Bankalar, Faktoring Şirketleri, UBB'ler ve Yetkilendirilen Diğer Kuruluşlar ile İlgili Aldığı Kararlar

KKTC Merkez Bankası'nın yetkilendirdiği veya yetkisini iptal edebilme ehliyetine sahip olduğu tüm kuruluşlarla ilgili hususlar Banka Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve alınan kararlar ilgili kuruluşlara iletilmiştir.

f. Bankacılık Lisansı ve Faaliyet İzni Verilmesi

Bankalar, şirketler ve UBB'ler tarafından her yılın Ocak ayı sonuna kadar yatırılması gereken lisans ücretlerinin takibi yapılmış, lisans ücretini yatıran bankalara yazı ekinde lisans belgeleri gönderilmiştir.

g. Faaliyet İzni İptali

2022 yılında, 43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasanın 63'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası uyarınca, sektörde faaliyet gösteren bir faktoring şirketinin faaliyet izni kaldırılmıştır.

h. Banka Yönetim Kurulu Tarafından Alınan Uyarı ve İdari Para Cezası Kararları

2022 yılı içinde, savunma talep edilen dokuz bankadan beşi yazılı olarak uyarılmış, üç banka ve bir UBB'ye idari para cezası verilmiştir.

i. İsim Değişikliği

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 13'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası kapsamında, Viyabank Ltd'in isim değişikliği talebi değerlendirilmiş olup, Banka adının "Bankmare Ltd." olarak değiştirilmesine Yönetim Kurulu'nca onay verilmiştir.

j. Şikâyetler

Gerek kurumsal, gerek bireysel müşterilerin bankalar veya UBB'ler ile yaşadıkları ihtilaflar ile ilgili Banka'ya yaptıkları şikâyetler, bankalara ve UBB'lere iletilmiş ve müşterilerine müşteri hakları çerçevesinde geri bildirimler yapılmıştır. Bu çerçevede, uygulamada görülen eksiklikler takip edilip, gerekli önlemler alınmıştır.

3.4 Denetim Faaliyetleri

Bankanın temel fonksiyonlarından biri olan denetim faaliyetleri, finansal istikrarı tehdit eden unsurların belirlenmesi, buna uygun politikaların geliştirilmesi ve bu suretle sağlıklı bir finans sisteminin muhafazası amacına yönelik yapılmakta ve finansal kuruluşların mali performanslarına ilişkin muhtelif göstergelerin incelenerek analiz edilmesini ve dönemsel raporlar düzenlenmesini içermektedir.

3.4.1 Gözetim – Uzaktan Denetim

KKTC Merkez Bankası, 62/2017 sayılı KKTC Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ve 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası'nın ilgili maddelerinin kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda bankalar ve uluslararası bankacılık birimleri ile ilgili uzaktan denetim faaliyetlerini yürütmektedir.

Bankacılık sektörü, Banka tarafından geliştirilmiş olan KKTC Bankalar Gözetim Sistemi kapsamındaki formlardan oluşan Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) aracılığıyla sektör ve banka bazında aylık olarak izlenmektedir. Gözetim faaliyetleri kapsamında aylık formların yanı sıra üç aylık ve yıllık raporlar da mevcut olup, buna ek olarak TRP kapsamında ihtiyaca yönelik olarak günlük ve haftalık raporlamalar da alınmaktadır. Banka bazında ve sektörel bazda hazırlanan raporlar Yönetim Kurulu'nca değerlendirilmektedir. Bunlara ek olarak bankaların yıl sonu mali raporları ile iç sistemler kapsamında üretilen yıllık raporlamaları da Gözetim faaliyetleri çerçevesinde takip edilip, incelenmektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren Uluslararası Bankacılık Birimleri (UBB) de, üç aylık dönemler itibarıyla alınan formlardan oluşan UBB Raporlama Seti kullanılarak UBB bazında ve sektörel olarak izlenmektedir. Buna ek olarak UBB'lerin yıl sonu mali raporları da takip edilip, incelenmektedir.

1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 43/2020 sayılı Finansal Kiralama (Leasing), Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa ile birlikte bu Yasa altında izin almak suretiyle faaliyet gösteren finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş, faaliyet ve çalışma esasları ile şirketlerin sözleşmelerine ilişkin usul ve esaslar belirlenip, tefeciliğin önlenmesi düzenlenmiştir. İlgili Yasa'nın 29. maddesi kapsamında söz konusu şirketlerin gözetim ve denetim faaliyetlerini yürütme yetkisi KKTC Merkez Bankası'na verilmiştir. Söz konusu Yasa'nın geçici

3'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası kapsamında, finansman şirketi olarak faaliyete devam etmek üzere KKTC Merkez Bankası'na başvuruda bulunmayan veya izin almayan şirketlerin mevcut işlemleri ile ilgili Bankaya bildirim zorunluluğu düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu şirketlerden alınmak üzere KR100S "Krediler- Müşteriler İtibarıyla" ve MB100S "Muhtelif Bilgiler" formları oluşturulmuş olup, yılsonu mali raporlarının da Bankaya gönderilmesi talep edilmiştir. Yapılan raporlamaların takibi Banka tarafından gerçekleştirilmektedir.

Banka'nın gözetim görevleri kapsamında 2022 yılında yapmış olduğu uygulamalar aşağıda ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

I. Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) ve Analiz Süreçlerine İlişkin Çalışmalar

i. MV100A Formu Güncelleme:

Mevduat büyüklük ve müşteri sayısı bilgilerini içeren MV100A Formunun mevduat dilim tutarları değiştirilip, form tablosu, izahname ve manyetik ortam tanımı güncellenerek MV200A Formu oluşturulmuştur.

ii. TRP Kapsamına Dahil Edilen Yeni Formlar:

MF100H - MF100A: Mevduat türleri ve para büyüklüklerine göre tutarlar (akım–stok), ağırlıklı ortalama bileşik faiz ve fiilen uygulanan en düşük ve en yüksek faiz oranları ile gerçek/tüzel kişi adetlerinin raporlanmasına yönelik, aylık ve haftalık olarak iki adet form, TRP kapsamına dahil edilmiştir. Haftalık raporlamalar 5-9 Eylül 2022 haftası, aylık raporlamalar ise Eylül 2022 dönemi itibarıyla başlamıştır.

MF200H - MF200A: Mevduat türleri ve vadelere göre tutarlar (akım – stok), ağırlıklı ortalama bileşik faiz ve fiilen uygulanan en düşük ve en yüksek faiz oranlarının raporlanmasına yönelik, aylık ve haftalık olarak iki adet form, TRP kapsamına dahil edilmiştir. Söz konusu formlar ile ilgili bankalar tarafından Bankamıza yapılan haftalık raporlamalar 5-9 Eylül 2022 haftası, aylık raporlamalar ise Eylül 2022 dönemi itibarıyla başlamıştır.

UL100H: Doğabilecek yapısal kur riski ve ülke riskini saptamak amacıyla bankalar tarafından halihazırda TRP kapsamında raporlanan aylık UL100A formu, haftalık olarak da düzenlenerek form tablosu, izahname ve manyetik ortam tanımı oluşturulmuştur.

iii. Kontroller ile İlgili Çalışmalar:

Bankamız Yönetim Kurulu'nda alınan kararlar, mevzuat değişiklikleri, Tek Düzen Raporlama Paketi'ne yeni eklenen formlar ve tespit edilen konular dikkate alınarak pek çok form içi ve çapraz kontrol geliştirilmiş, gerekli testler yapılarak aktive edilmiştir. Güncel olarak sistemde toplam 3425 aktif kontrol bulunmaktadır.

II. Gözetim – Uzaktan Denetim Kapsamında Yürütülen Uygulama Faaliyetleri

a. Bağımsız Denetim Kuruluşları İle Yapılan Denetim Sözleşmelerinin İncelenmesi:

“Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ” çerçevesinde Bankaların ve UBB'lerin denetim kuruluşları ile yaptıkları denetim sözleşmelerinin incelenmesine yönelik oluşturulmuş olan rehber kapsamında, 2022 yılı içerisinde 7 adet banka ve 1 adet UBB'nin sözleşmeleri kontrol edilmiştir. Eksiklik ve/veya hata görülen sözleşmelere ilişkin düzeltmeler talep edilmiş, gerekli görülen hususlarda ise toplantılar düzenlenmiştir.

III. Diğer Rutin Faaliyetler

a. Sektör ve Banka/UBB Bazında Verilerin Hazırlanması:

Tek Düzen Raporlama Paketi kapsamındaki verilerden faydalanılarak Bankamız Yönetim Kurulu toplantıları için 'Bankalar Aylık Sunumu' hazırlanmaktadır. Söz konusu sunumda sektör ve banka bazında pek çok veriye yer verilmektedir. Sektör aylık sunumu veri tabanı değiştirilerek tekrar düzenlenmiştir.

UBB'ler ile ilgili olarak ise üç ayda bir UBB ve sektör bazında veri seti hazırlanarak Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

b. Bankalar/Bağımsız Denetçiler Tarafından Talep Edilen Bilgiler:

Yılsonu mutabakat işlemleri bakımından, gerek bankalar gerekse bağımsız denetim kuruluşları tarafından talep edilen, bankaların Bankamız nezdindeki hesaplarına ilişkin bilgilerin ilgili kuruluşlara iletilmesi sağlanırken söz konusu bilgilerin tarafımıza yapılan raporlamalardaki veriler ile de kontrolleri yapılmaktadır.

c. Yılsonu Mali Raporlarının İncelenmesi ve Yayınlanması:

Bankalar ile UBB'lerin Bankamıza sundukları yılsonu mali raporları incelenmiş ve tespit edilen hususlar doğrultusunda söz konusu raporlar düzeltilmiş ya da Bankamızdaki veri tabanının güncelleştirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında, bankalar tarafından gönderilen yılsonu mali raporlarının Bankamız resmi internet sitesinde yayınlanmasına ilişkin işler yürütülmüştür.

d. “Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” çerçevesinde yapılan raporlamaların incelenmesi:

Söz konusu Tebliğ gereği bankaların tarafımıza sunmuş oldukları raporlar, inceleme rehberi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

e. Sızma Testleri, Bilgi Güvenliği Politikası ve PCI-DSS Uyum Denetimi:

Bankalar tarafından 01/2015 sayılı ‘Sızma Testleri Genelgesi’ kapsamında gönderilen sızma testi sonuçları ve aksiyon planları teslim alınmakta, muhafazası sağlanmakta ve takip edilmektedir. Yine bankalar tarafından 02/2015 sayılı ‘Bilgi Güvenliği Politikası Genelgesi’ kapsamında oluşturulan politikaların takibi yapılmıştır.

3.4.2 Teftiş – Yerinde Denetim

Yerinde denetim faaliyetlerinin amacı bir bankanın finansal sağlamlığı ve risk profili hakkında görüş oluşturmak, düzeltici tedbir alınması gereken alanlar varsa bunları tespit etmek ve alınacak tedbirlere ilişkin önerilerde bulunmaktır. Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası, 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası ve ilgili diğer yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanarak her türlü bankacılık işlemlerinin denetimini yapmaktadır. Bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin, mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespiti ve tahlili ile bankaların bilgi sistemleri konularının denetimi Merkez Bankası tarafından yapılmaktadır. Ayrıca, finansal kiralama, faktoring ve finans şirketlerinin faaliyetlerinin denetimi de Banka tarafından yapılmaktadır.

Yerinde denetim faaliyetleri, yıllık olarak hazırlanan risk odaklı denetim planları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yıllık denetim planı, denetlenecek bankaların faaliyetlerinin tamamını kapsayan ön değerlendirme çalışması ile başlar ve bu çalışma her yıl tüm bankaları kapsamına alan, önemli bir bölümü banka bazında ayrı ayrı yürütülecek faaliyetlerden oluşacak şekilde yürütülür.

a. Gerçekleştirilen Denetimler

2022 yılı içinde bankalar, UBB'ler ve Finans kuruluşları nezdinde gerçekleştirilen denetimlerde 49 adet, iç denetim kapsamında 3 adet olmak üzere toplam 52 rapor hazırlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren 16 banka nezdinde 9 genel denetim raporu, 10 mevzuat raporu olmak üzere 19 rapor, 5 sermaye denetim raporu, 19 özel denetim raporu hazırlanmıştır. Ayrıca bankaların konsolide denetimleri kapsamında banka dışı mali kuruluşlar için 2 rapor hazırlanmıştır. Uluslararası bankacılık birimleri için 4 denetim raporu hazırlanmıştır. KKTC Merkez Bankası iç denetim faaliyetleri kapsamında Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu, KKTC Merkez Bankası Personel Sağlık Fonu ve KKTC Merkez Bankası Emekli Sandığı Fonu nezdinde gerçekleştirilen denetimler sonucunda 3 rapor hazırlanmıştır.

2022 yılında genel denetimi tamamlanan ve denetimi devam eden bankaların sektör aktif toplamı içindeki payı yüzde 69'dur.

3.5 Ödeme Sistemleri

Banka, ödeme ve mutabakat sistemleri ile ilgili yetkisini 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5(1)(E) maddesinden almaktadır. Yurt içi elektronik ödeme sistemi olan Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS) 26 Haziran 2015 tarihinde fiili, 19 Kasım 2015 tarihinde ise resmi olarak hizmete açılmıştır. Sistem, elektronik ortamda, doğrudan, süratli ve güvenli olarak, yurt içi para transferlerinde tutar sınırı olmadan Türk Lirası, avro, ABD doları ve sterlin olmak üzere dört farklı para birimini destekleyerek gerçek zamanlı mutabakat sağlamaktadır.

Elektronik Ödeme Sistemi'ne (EÖS) katılımcı bankalar kendi bankacılık sistemlerini EÖS ile entegre ederek müşterilerine ATM, internet bankacılığı ve mobil bankacılık gibi kanallardan para transferi olanağı sunabilmektedir. Banka'nın sunmuş olduğu bu sistem sayesinde banka müşterilerine, para transferlerini şubelere gitmeye gerek duymadan pratik ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmeleri için olanak sağlanmıştır. Sistem müşterilere getireceği kolaylıklar yanında kayıt dışılığın önlenmesine yardımcı olmakta, ayrıca banka maliyetlerinde de tasarruf sağlamaktadır.

EÖS'te, 2016 yılından itibaren gerçekleşen Türk Lirası, ABD doları, sterlin ve avro para cinsi mesaj adetleri, bankaların ödeme kanalına göre Tablo 3.10'da gösterilmektedir. Buna göre 2022 yılında, şube bazlı 226.781, internet bankacılığı ile 325.206, diğer kanallarla 18.973 adet olmak üzere

toplamda 570.960 adet işlem gerçekleşmiştir. 2021 yılı ile karşılaştırıldığında, 2022 yılında toplam ödeme sayısında yüzde 32 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri (Ödeme Kanalına Göre - İşlem Adedi)

Yıllar	Şube Bazlı	İnternet Bankacılığı	Diğer	Toplam
2016	60.932	12.612	2	73.546
2017	79.412	24.197	44	103.653
2018	104.399	42.857	28	147.284
2019	129.505	73.151	777	203.433
2020	221.193	137.533	4.443	363.169
2021	197.448	222.619	11.247	431.314
2022	226.781	325.206	18.973	570.960

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.6 Nakit Hareketleri

Bankaların gerek banknot gerekse madeni para ihtiyaçları Banka tarafından karşılanmaktadır. Banka'nın, sahte veya tedavülden kaldırılan banknotlar konusunda yetkili otoritelerle bilgi paylaşımı ve işbirliği 2022 yılı içerisinde de devam etmiştir.

Bankaların, ülke dışına limitler fevkinde nakit para hareketleri, 18.06.2010 tarih ve 97 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Para ve Kambiyo Yasası Madde 7 Altında Tebliğ" ile düzenlenmiştir. Buna göre uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak ülke haricine yolcu beraberliği götürülebilecek nakit para limiti 10.000 avro veya muadili para miktarı olarak belirlenmiştir. Bankalar, ülke haricine limitler fevkinde yapmış oldukları nakit para hareketlerini, Merkez Bankası'na bildirim yapmak suretiyle gerçekleştirebilmektedir.

3.7 Tarifeler

Banka Yönetim Kurulu, KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 11(1) maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak, 21 Ekim 2009 tarih ve 746 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Tarifeler Talimatı'nın eki Tarife Cetveli'ni 17 Şubat 2022 tarih ve 1259 sayılı kararı ile yeniden düzenlemiştir. Yapılan düzenlemeye göre 1 Mart 2022 tarihinden itibaren giden döviz havalelerinden alınan komisyon oranı en az ücret 250 TL veya muadili olmak üzere, binde birden on binde beşe düşürülmüştür.

Tarife cetveline göre, gelen Türk Lirası ve döviz havale işlemlerinde komisyon oranı sıfır, giden Türk Lirası havale işlemlerinde alınan komisyon oranı ise en az ücret 250 TL veya muadili olmak üzere, 0,0005 (on binde beş) olarak belirlenmiştir. Ayrıca, giden Türk Lirası ve döviz havale işlemlerinden herhangi bir haberleşme masrafı alınmamaktadır. Banka, Hazine adına yaptığı işlemlerden ücret almamaktadır.

3.8 Havaleler

2022 yılında yurtdışından bankalar adına gelen havalelerin TL karşılığı toplam 30,5 milyar TL olup, önceki yıla göre yüzde 136,96 artış göstermiştir. Bankalar adına gelen havale işlemlerinde Türk Lirası havale tutarları 2022 yılında bir önceki seneye göre 6,4 milyar TL artış ile 13,5 milyar TL'ye ulaşmıştır. Gelen havalelerde para cinsine göre bakıldığında bir önceki yıla göre ABD dolarında yüzde 153,31, sterlinde yüzde 131,01, TL'de yüzde 89,67 ve avroda ise yüzde 16,41 artış gerçekleşmiştir. Türk Lirası gelen havale, toplam gelen havalenin yüzde 44,31'ini oluşturmaktadır.

2022 yılında bankalar adına tüm para cinslerinde giden havale toplamı 24,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bankalar adına giden havale işlemlerinde 2022 yılında, Türk Lirası havale tutarları bir önceki yıla kıyasla 3,1 milyar TL artarak, 10,7 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Giden havale miktarlarında bir önceki yıla göre değişim hızları incelendiğinde sterlinde yüzde 103,79, ABD dolarında yüzde 99,42, avroda yüzde 58,92 ve Türk Lirası'nda ise yüzde 41,64 artış gerçekleştiği görülmektedir. Türk Lirası giden havale, toplam giden havalenin yüzde 44'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 3.11 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler
Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler

YIL	TP		YP (TL Karşılık)		TOPLAM (TP+YP)	
	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN
2016	1.389.149.249	1.210.420.000	1.381.036.656	1.035.806.579	2.770.185.905	2.246.226.579
2017	2.141.763.761	2.272.415.350	2.097.542.534	1.549.004.068	4.239.306.295	3.821.419.418
2018	2.605.774.892	2.721.235.000	2.997.037.426	3.688.037.344	5.602.812.318	6.409.272.344
2019	4.044.054.064	4.057.105.000	2.343.903.152	4.229.425.454	6.387.957.216	8.286.530.454
2020	4.938.790.454	5.633.079.942	3.802.882.259	3.680.059.765	8.741.672.713	9.313.139.707
2021	7.135.430.428	7.554.804.000	5.752.710.133	5.445.188.659	12.888.140.561	12.999.992.659
2022	13.533.609.895	10.707.850.000	17.006.356.065	13.716.353.881	30.539.965.960	24.424.203.881

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.9 Rezerv Yönetimi

KKTC Merkez Bankası'nın rezervleri, belirlenen rezerv yönetimi usul ve esasları ile rezerv yönetim politikası çerçevesinde yürütülmektedir. Banka, Hazine ile bankacılık sektörünün ödemelerini karşılamak, finans sektörüne güven vermek ve uluslararası çapta meydana gelebilecek belirsizlik ve risklere karşı koruma sağlamak amacıyla gerekli miktarda rezerv tutmaktadır. Bu amaca ulaşılırken dikkat edilen en önemli hususlar sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiridir. Güvenli yatırım, iç ve dış etkilere karşın, var olan rezervin korunması ve değer kaybetmesinin önlenmesidir.

Rezerv Yönetimi Politikası kapsamında, Banka rezervleri likit portföy ve yatırım portföyü olmak üzere iki temel portföy oluşturularak yönetilmektedir. Likit portföy, bankanın her türlü operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere vadesi 32 günden kısa olan finansal araçları içermektedir. Yatırım portföyü ise vadesi 32 gün ve üzerinde olan finansal araçlardan oluşmakta ve likit portföy için ayrılan kaynaklar dışındaki fonları değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Rezerv yönetimi çerçevesinde, likit ve yatırım portföyü olmak üzere aşağıda belirtilen işlemler yapılmaktadır.

- Her türlü mevduat / depo işlemleri
- Vadesiz / vadeli döviz alım / satım işlemleri
- Efektif ve altın alım / satım işlemleri
- Devlet hazinelerinin, merkez bankalarının ihraç veya garanti ettikleri menkul kıymetlerin alım/satımı
- Bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının alım/satımı,
- Geri alım vaadiyle satım işlemleri (Ters Repo) / Geri satım vaadiyle alım işlemleri (Repo)
- Yukarıda yer alan işlem türlerine dayalı türev araçların alım / satımı.

Yönetilebilir Rezervlerin Gelişimi

2022 yıl sonunda TL yönetilebilir rezervleri, bir önceki yılsonuna göre yüzde 64,12 artarak 4.335 milyon TL'den 7.114 milyon TL'ye ulaşmıştır. ABD doları cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 43,08 artarak 499 milyon ABD dolarına, avro cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 25,93 artarak 578 milyon avroya ve sterlin cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 39,45 artarak 1.025 milyon sterline yükselmiştir.

3.10 Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi

Banka ile Hükümet arasındaki ilişkiler 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi "*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır*" şeklindedir.

Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası, Merkez Bankası'nın devletin haznedarı olduğunu, bu sıfatla, özellikle devletin gerek yurt içindeki ve gerekse yurt dışı her türlü tahsilat ve ödemelerini, bütün hazine işlemlerini ve yurt içi ve yurt dışı her çeşit para nakil ve havale işlerini ücretsiz yapacağını, 2. fıkrası Bakanlar Kurulu'nun saptayacağı kuruluşların paralarını Merkez Bankası'na yatırmasına karar verebileceğini ve bu şekilde açılacak hesaplara Merkez Bankası'nın kararlaştırdığı oranda faiz verileceğini, 3. fıkrası ise, devlet iç borçlanma senetlerinin mali servisini yapmakla Merkez Bankası'nın görevlendirilebileceğini belirtmektedir.

Merkez Bankası, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası'nın 5 (2) maddesi ile Borç Yönetim Komitesi'nin sekretarya işlerini de yürütmektedir. 2022 yılı içerisinde Borç Yönetim Komitesi'ne gelen borçlanma talepleri değerlendirilerek 71 adet karar üretilmiştir. Bu kararların, 45'i kamu kuruluşlarına, 7'si kooperatiflere, 19'u belediyelere ilişkindir.

Borç Yönetim Komitesi:

- Bakanlık Müsteşarı veya Bakanlık Genel Koordinatörü (Başkan)
- Merkez Bankası Başkanı (Üye)
- Merkez Bankası Başkan Yardımcısı (Piyasalar Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Başkan Yardımcısı) (Üye)
- Hazine İşleriyle Görevli Dairenin Müdürü (Üye)

olmak üzere bir Başkan ve üç üyeden oluşmaktadır.

2022 yılında KKTC Maliye Bakanlığı'nın finansman ihtiyaçlarının karşılanması için Banka aracılığıyla ihraç etmiş olduğu Türk Lirası cinsi devlet iç borçlanma senedi ihalelerine ek olarak ilk kez ABD doları ve avro cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi ihaleleri de gerçekleştirilmiştir. Banka aracılığıyla 2022 yılında 6'sı Türk Lirası, 4'ü ABD doları ve 2'si de avro olmak üzere toplam 12 Devlet İç Borçlanma Senedi ihalesine çıkmıştır. Bu ihalelerde 454,5 milyon TL, 40,9 milyon Amerikan doları ve 15 milyon avro borçlanılmıştır.

KKTC Maliye Bakanlığı tarafından, 2022 yılında kamu kurum ve kuruluşlarının kısa vadeli finansman ihtiyacını karşılamak amacı ile ikrazen özel tertip hazine bonusu ihraçları yapılmıştır.

Banka aracılığıyla gerçekleştirilen bono ihalelerinde hem Türk Lirası hem de Amerikan doları cinsinden toplam 12 bono ihalesine çıkmıştır. Bu ihaleler sonucunda, toplam 60,6 milyon TL ve 32,4 milyon Amerikan doları değerinde bono ihracı gerçekleştirilmiştir.

Yabancı para cinsinden yapılan borçlanmalar, kur riski üstlenmemek için swap ile Türk Lirasına çevrilerek kullanılmış ve kamunun daha düşük maliyetle borçlanmasına imkan sağlanmıştır.

Ayrıca, 2022 yılında Maliye Bakanlığı tarafından “Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu’nun Aksa Enerji Üretim Anonim Şirketi’ne Olan Borçlarının Devlet Borcu Olarak Devralınması Hakkında Yasa Gücünde Kararname” kapsamında Banka aracılığıyla toplam 531 milyon TL tutarında 4 adet özel tertip DİBS ihracı gerçekleştirilmiştir.

3.11 Risk Merkezi

01.04.2013 tarihinde yürürlüğe giren Risk Merkezi İşlemleri Tebliği uyarınca, kurumlar tarafından ay sonları itibarıyla hesap bazında alınan bildirimler, Risk Merkezi tarafından konsolide edilmektedir. Müşteri bazında birleştirilen kredi limit ve risk bilgileri, katılımcı kurumlara kurum adı belirtilmeden dönemsel olarak geri bildirimle iletilmektedir. Ayrıca kurumlar, İşletim Kuralları İzahnamesi altında yer alan uygulama kuralları doğrultusunda “E-İşlem” platformu aracılığı ile müşterisi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin kredi risk bilgilerine, rızaları alınmak suretiyle, gerçek zamanlı olarak ulaşabilmektedirler.

Konsolide risk bilgileri global olarak vadelerine ve finansman konularına göre aylık dönemlerde Banka’nın internet sitesinde yayınlanmaktadır.

Tablo 3.12 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)

Firma Türü	2020	2021	2022	Yüzde Değişim 2020-2021	Yüzde Değişim 2021-2022
Yabancı Şirket.	16	8	27	-50,00	237,50
Mahalli Şirket	4.286	3.617	4.260	-15,61	17,78
Kooperatif Kur.	0	4	1	0,00	-75,00
Gerçek Kişiler	53.354	43.474	54.832	-18,52	26,13
Kam. Kur. ve Kurul.	14	9	15	-35,71	66,67
Kol. Kom. Şirket	92	63	79	-31,52	25,40
Uluslararası Şirket	1	5	6	400,00	20,00
S. Liman Şirket.	43	34	61	-20,93	79,41
Yurt Dışı Şirket	1	1	0	0,00	-100,00
Toplam	57.807	47.215	59.281	-18,32	25,56

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.12 Hesap Verebilirlik ve İletişim

Hükümetle İlişkiler

KKTCMB ile Hükümet arasındaki ilişki 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 5 (3) maddesi ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi "*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır*" şeklindedir. Bu çerçevede Banka, 2022 yılında talep edilen konularda gerekli katkıları sağlamıştır.

Raporlama

Merkez Bankası Yasası'nın 42. ve 43. maddeleri Banka'nın rapor sunma ve bülten hazırlama esas ve usullerini belirlemektedir. Yasanın 42. maddesi "*Merkez Bankası Başkanı, Merkez Bankası faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak olan para ve kredi politikası hakkında her yılın Nisan ve Ekim aylarında Bakanlar Kurulu'na rapor sunar. Merkez Bankası, faaliyetlerine ilişkin olarak, yılda iki kez, KKTC Cumhuriyet Meclisi, Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi'ni bilgilendirir.*" hükmünü içermektedir. Madde 43, Merkez Bankası'nın üçer aylık dönemler sonunda bülten çıkarmasına ilişkindir.

İletişim

Banka faaliyetleri hakkında kamuoyu, gerek basın ve gerekse Banka resmi internet sayfası aracılığıyla düzenli olarak bilgilendirilmektedir. Kurumumuz tarafından yapılan basın açıklamaları, duyurular, düzenlemeler ve istatistiki veriler Bankanın internet sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca Banka, ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmeleri analiz etmekte ve hazırladığı yıllık rapor, üç aylık bülten ve diğer özel amaçlı raporlarla kamuoyunu bilgilendirmektedir.

Tablo 3.13 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar
KKTC Merkez Bankası - Yayınlar

Yayın Adı	Yayın Dönemi
1) KKTCMB Üç Aylık Bültenleri	2021-IV
	2021-IV (İngilizce Bülten)
	2022-I
	2022-I (İngilizce Bülten)
	2022-II
	2022-II (İngilizce Bülten)
	2022-III
2) KKTCMB Yıllık Raporu	2022-III (İngilizce Bülten)
	2021 Yılı
	2021 Yılı (İngilizce)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve konuya ilgi duyanların veri ihtiyacının karşılanması amacıyla para – banka, para arzı, risk merkezi, KKTCMB bilanço verileri ve DİBS istatistiklerini düzenli olarak internet sayfasında yayınlamaktadır. Para Banka verileri, kullanıcıya dinamik sorgu yapabilme ve istenilen dönem verilerine Excel ortamında ulaşabilme imkânı sağlayacak şekilde sunulmaktadır.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri

Güncel uluslararası kavram ve standartlara uyumlu bir şekilde, karar alıcılar ve veri kullanıcılarına karşılaştırılabilir, tutarlı, şeffaf, zamanlı, doğru ve güvenilir ödemeler dengesi istatistikleri üretilebilmesi için konuya yönelik bilgi paylaşımı, işbirliği ve görev dağılımının belirlenmesi amacıyla, 2020 yılı Haziran ayında Banka ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstatistik Kurumu Arasında Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin Oluşturulması İle İlgili İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında Banka ve İstatistik Kurumu’nun ortak yürüttüğü çalışmalar sonucunda 2021 yılına ilişkin ödemeler dengesi istatistikleri, IMF’nin Altıncı El Kitabı formatına uygun olarak hazırlanmış ve 2022 yılı içinde yayımlanmıştır. Bu çalışmalar çerçevesinde, öncelikle mevcut veriler ve bunların kullanılabilirliği değerlendirilerek dönüşümün sağlanması hedeflenmiş ve yeni standartlara göre derleme yapmak için ihtiyaç duyulan yeni veriler belirlenmiştir. Benimsenen dönüşüm planına göre, ilk olarak, mevcut kalemler Altıncı El Kitabı formatına yerleştirilmiştir. İlerleyen dönemlerde ilgili kurumlarla da çalışmalar yoğunlaştırılarak mevcut veriler daha da detaylandırılacak ve kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

Yeni içeriği ile uluslararası standartlara uyumlu olarak hazırlanan 2021 yılı Ödemeler Dengesi İstatistikleri ilk kez yayımlanmasına bağlı olarak, geçmiş yıllarla karşılaştırma imkanı vermek amacıyla 2019 ve 2020 yıllarını da kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

Ödemeler Dengesi eski formatından, Altıncı El Kitabı formatına geçilirken “Cari İşlemler Hesabında” bazı kalemlerde revizyona gidilirken, eski formattaki “Sermaye Hesabı” tamamen değiştirilerek “Sermaye Hesabı” ve “Finans Hesabı” olarak ayrılmıştır. Eski formatta ayrı bir kalem olan “Rezerv Hareketleri”, “Finans Hesabına” dahil edilmiştir.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri hazırlanırken tüm ekonomik aktivitelerin kayıtlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada idari kayıtlara hızlı ulaşmanın önemi bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin en doğru veri ile politika yapıcılara yol gösterebilmesi adına turizm ve eğitim gelirlerini belirleyecek olan anket uygulamalarının güncellenmesi ve uluslararası kurallara uygun olarak saha çalışmalarının yapılması planlanmaktadır. Ayrıca idari kayıtların iyileştirilmesi yoluyla hızlı ve güvenilir veriye kaynağından ulaşılması nihai amaçtır. Bunların yanında mevcut durumda toplanan banka raporlamalarına ek olarak Ödemeler Dengesi İstatistikleri amaçlarına uygun olacak şekilde banka raporlamaları da hazırlanacaktır.

3.13 Kurumsal Hizmetler

a. Yönetim Kurulu Toplantıları

Merkez Bankası Yönetim Kurulu 41/2001 sayılı yasa gereği ayda en az bir defa olmak üzere, işlerin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda toplanmaktadır. Bu çerçevede 2022 yılında toplam 47 Yönetim Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

b. Kurumsal İlişkiler

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık ve finans kurumlarıyla olan ilişkiler, 2022 yılında da geliştirilerek devam ettirilmiştir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ile, var olan kurumlar arası iletişim devam etmiştir. 2022 yılında ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Bankalararası Kart Merkezi (BKM), Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) ile temaslarda bulunulmuş ve çeşitli konularda bilgi alışverişi gerçekleştirilmiştir. Bu temaslarda, Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

arasında imzalanan İktisadi ve Mali İşbirliği Protokolü çerçevesinde Banka'ya verilen görevler doğrultusunda ilerleme sağlanması amaçlanmıştır.

c. Basın, Halkla İlişkiler ve İletişim

6 Temmuz 2022 tarihinde düzenlenen basın toplantısında Başkan Rifat Günay, KKTC bankacılık sektörü genel görünümü ile ilgili bilgiler vermiştir. Yazılı ve görsel basının yoğun ilgi gösterdiği toplantıda KKTC Merkez Bankası'nın 2022 yılı faaliyetleri yanında ileriye dönük hedefleri de anlatılmıştır. Toplantı sonunda basın mensuplarının soruları yanıtlanmıştır.

d. Yeni Hizmet Binası Projesi

13 Aralık 2018 tarih ve 1025 sayılı Yönetim Kurulu kararı ile yeni banka binası projesinin yarışma usulü ile belirlenmesine karar verilmiştir. Konuyla ilgili olarak Ocak 2019'da Mimarlar Odası ile sözleşme imzalanmış ve çalışmalar başlatılmıştır. Çalışmalar sonucunda, 22 Ekim 2019 tarihinde "KKTC Merkez Bankası Ulusal Mimari Proje Yarışması" ilan edilmiştir. Yarışmaya katılan projeler 23 Ocak 2020 tarihinde jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kazanan proje ve yarışmacılar belirlenmiştir. KKTC Merkez Bankası Ulusal Mimari Proje Yarışmasını kazanan teknik ekiple Banka arasında 2020 yılı Ekim ayında sözleşme imzalanmış ve ihaleye hazırlık aşamasına kadar toplamda dört aşamayı içeren çalışmalar 2020 yılı içinde başlatılmıştır. İlgili aşamalar Ocak 2022'de tamamlanmış olup, projelerin tümü vizelenmiş ve inşaat izni alınmıştır. İhale şartnamelerinin hazırlıkları devam etmekte olup, çalışmaların tamamlanmasının ardından yeni hizmet binası yapımı için ihaleye çıkılacaktır.

e. Sosyal Sorumluluk Projesi Kapsamında Okul İhtiyacının Karşlanması

2020 yılında Banka'nın finansmanı ile tamamlanıp 2022 yılında hizmete açılan Osman Nejat Konuk Ortaokulu binasında ihtiyaç duyulan basketbol-voleybol sahasının yapımı için Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'ndan yapılan maddi yardım talebi doğrultusunda gerekli tutar Banka tarafından karşılanmıştır. Banka tarafından yaptırılmış olan Mustafa Çağatay İlkokulu'nda ihtiyaç duyulan bina tadilat işleri için gelen maddi yardım talebi de Yönetim Kurulu tarafından uygun bulunmuş ve 2022 yılı içerisinde karşılanmıştır.

f. Engelsiz Yaşam Evi Projesi

Sosyal Hizmetler Dairesi Müdürlüğü bünyesinde bulunan Engelsiz Yaşam Evi Projesi kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı talebi doğrultusunda yaşam evine ait davlumbazların eksik parçalarının tamamlanabilmesi amacı ile ilgili ihtiyaç duyulan maddi destek Banka tarafından karşılanmıştır.

3.14 Diğer

a. Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu (TMSFİF) Primleri

KKTC Merkez Bankası, 32/2009 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasasının 11'inci maddesinin (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarının kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği" çerçevesinde belirlenen prim oranlarına göre, her üç ayda bir sigorta primine tabi tasarruf mevduatı üzerinden prim tahsilatını yapmaktadır. Banka, 26.09.2018 tarih ve 140 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Değişiklik Tebliği" ile tasarruf mevduatı sigorta prim oranını, tüm bankalar için her bir hesaplama döneminde sigortaya tabi tasarruf mevduatı toplamının yüzde 0,125'i (yüz binde yüz yirmi beş) olarak değiştirmiştir. Bankaların 2022 yılında TMSFİF'ye yıllık olarak yapmış oldukları TP – YP yatırımlar toplamı 327.339.632 TL seviyesinde gerçekleşirken, ilgili yatırımların TL cinsinden toplamı 64.038.833 TL iken, YP cinsinden toplamı ise 263.300.799 TL karşılığı olmuştur.

b. Zaman Aşımına Uğrayan Her Türlü Mevduat, Emanet ve Alacaklar

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 36. maddesine göre, bankalarca zamanaşımına uğramış mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların KKTC Merkez Bankası'na bildirim ve devri gerekmektedir.

2022 yılında zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili olarak Banka'ya bildirim yapılan tutarlara ilişkin gerekli işlemler yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda 2018 – 2022 yılları arasında zaman aşımına uğrayan mevduatın yıllara göre dağılımı bulunmaktadır. 2022 yılında zaman aşımına uğramış mevduatta bir önceki yıla göre Türk Lirası'nda yüzde 2,4, sterlinde yüzde 32,93 düşüş gerçekleşirken, avroda yüzde 776 ve ABD Doları'nda yüzde 1.221 artış kaydedilmiştir. Toplam Türk Lirası karşılığı olarak ise yüzde 520 artış göstermiştir.

Tablo 3.14 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı

	TP	\$	€	£	Toplam TL Karşılığı
2018	1.521.650	126.593	57.196	327.225	4.709.384
2019	2.450.947	70.353	60.473	193.116	4.772.806
2020	3.213.230	359.065	133.227	482.034	11.842.303
2021	1.112.592	190.435	110.631	377.546	11.797.586
2022	1.085.897	2.516.065	968.557	253.232	73.135.107

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

c. Kredi Kartı İşlemleri Faiz Oranları

58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın 12. Maddesi kapsamında, Bankaya kredi kartlarına uygulanacak azami aylık akdi faiz oranları ve azami aylık gecikme faiz oranlarını ilan etme görevi verilmiştir. Bu bağlamda, Ocak 2015 tarihinden itibaren, belirlenen prensipler doğrultusunda hesaplanan, kredi kartı faizleri üç ayda bir web sitemizde ve Resmi Gazete'de yayınlanmaktadır.

Tablo 3.15 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
01.12.2022	1,99	2,49	0,93	1,43
01.09.2022	1,99	2,49	0,93	1,43
01.06.2022	1,99	2,49	0,93	1,43
01.03.2022	1,50	2,00	1,09	1,59

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

FINANSAL TABLOLAR

4. FİNANSAL TABLOLAR

4.1 Bilanço

Aktif Hesaplar

2022 yıl sonu itibarıyla KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı, önceki yıla göre yüzde 81,3 artarak 53.022,3 milyon TL'ye yükselmiştir. Merkez Bankası 2021 yılı bilançosu aktif toplamının yüzde 97,2'sini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar ve menkul değerler cüzdanı hesapları, 2022 yıl sonu itibarıyla aktif toplamının yüzde 96,3'ünü oluşturmuştur.

Tablo 4.1 KKTC Merkez Bankası – Bilanço

			Yüzde Pay		Yüzde
	2021	2022	2021	2022	Değişim
AKTİF					
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	20.083.545.014	31.476.935.775	68,65	59,37	56,73
Menkul Değerler Cüzdanı	8.363.351.089	19.588.548.445	28,59	36,94	134,22
Krediler	507.900.695	638.083.191	1,74	1,20	25,63
Piyasa İşlemleri	25.955.000	124.191.500	0,09	0,23	378,49
Sabit Kıymetler (Net)	2.751.266	11.117.238	0,01	0,02	304,08
Diğer Aktifler	269.908.030	1.183.409.381	0,92	2,23	338,45
Toplam	29.253.411.094	53.022.285.530	100,00	100,00	81,25
PASİF					
Kamu Mevduatı	567.666.040	1.098.650.049	1,94	2,07	93,54
Bankalar Mevduatı	9.146.780.675	12.816.543.916	31,27	24,17	40,12
Diğer Mevduat	6.834.767	17.788.720	0,02	0,03	160,27
Yasal Karşılıklar	4.920.454.350	7.989.843.275	16,82	15,07	62,38
Fonlar	3.245.947.248	4.571.945.717	11,10	8,62	40,85
Piyasa İşlemleri	9.956.313.758	24.059.745.888	34,03	45,38	141,65
Diğer Pasifler	33.304.497	119.692.019	0,12	0,23	259,39
Özkaynaklar	1.376.109.759	2.348.075.946	4,70	4,43	70,63
Toplam	29.253.411.094	53.022.285.530	100,00	100,00	81,25

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar

Aktif toplamı içinde en büyük paya sahip nakit değerler ile bankalardan alacaklar kalemlerinde, önceki yıl sonuna göre yüzde 56,7 artış gerçekleşmiştir. 2021 yıl sonu itibarıyla 20.083,5 milyon TL seviyesinde olan nakit değerler ve bankalardan alacaklar kalemleri, 2022 yıl sonu itibarıyla 31.476,9 milyon TL seviyesine yükselmiş ve aktif toplamı içindeki payı yüzde 59,4 olmuştur. Bankalar nezdindeki mevduat kalemi, 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 5,4 artarak, 18.586 milyon TL'den 19.588,6 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.2 KKTC Merkez Bankası – Nakit ve Nakit Benzeri Değerler

	2021	2022
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	20.083.545.014	31.476.935.775
Kasa	1.476.626.283	2.387.349.833
Altın	19.164.666	27.466.269
Bankalar Nezdindeki Mevduat	18.585.994.457	19.588.548.445
Hariçteki Muhabirler	1.759.608	2.307.907

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Menkul Değerler Cüzdanı

2021 yılında aktif toplamı içerisindeki payı yüzde 28,6 olan menkul değerler cüzdanı kalemi, 2022 yılı içerisinde yüzde 134,2 artarak, 8.363,4 milyon TL'den 19.588,6 milyon TL'ye yükselmiştir.

Krediler

KKTC Merkez Bankası bilançosundaki krediler kalemi, 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 25,6 artarak 638,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2022 yıl sonu itibarıyla oluşan bakiyenin tamamı hazineye kullanılan kısa vadeli avans hesabı olarak gerçekleşmiş, bankacılık sektörüne ise kredi kullanılmamıştır.

Tablo 4.3 KKTC Merkez Bankası – Krediler

	2021	2022
Krediler	507.900.695	638.083.191
Hazineye Kısa Vadeli Avans	503.423.458	638.083.191
Bankacılık	4.477.237	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Takipteki Alacaklar (Net)

26 Şubat 2009 tarih ve 700 sayılı Yönetim Kurulu kararı gereği, takipteki alacaklarda izlenen döviz alacakları 31.12.2008 tarihli kur ile TL hesaplarında izlenmeye başlanmıştır. K. Yatırım Bankası'na ait 0,1 milyon TL, K. Hür Bank'a ait 0,4 milyon TL, K.Kredi Bankasına ait 2,6 milyon TL ve Everest Bank'a ait 9,4 milyon TL tutarındaki toplam bakiye, takipteki alacaklar kaleminde izlenmektedir. Merkez Bankası'nın 12,5 milyon TL takipteki alacağı bulunurken, bu alacaklara yüzde yüz oranında karşılık ayrılmış olması dolayısıyla 2021 yıl sonunda olduğu gibi, 2022 yıl sonunda da net olarak bakiye arz etmemektedir.

Sabit Kıymetler (Net)

Gayrimenkuller ve demirbaşlar kalemlerinden oluşan net sabit kıymetler toplamı, 2022 yılı sonunda, 2021 yıl sonuna göre yüzde 304,1 artarak 11,1 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4 KKTC Merkez Bankası – Sabit Kıymetler

	2021	2022
Sabit Kıymetler	2.751.266	11.117.238
Gayrimenkuller	1.157.280	1.068.735
Demirbaşlar	1.593.986	10.048.503

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Diğer Aktifler

2021 yılında 269,9 milyon TL olan diğer aktifler kalemi toplamı, 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 338,5 artarak 1.183,4 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.5 KKTC Merkez Bankası – Diğer Aktifler

	2021	2022
Diğer Aktifler	269.908.030	1.183.409.381
Muvakkat Alacaklar	281.655	498.788
Borçlu Transitar Hesabı	269.626.375	1.182.910.593

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Pasif Hesaplar

2022 yılı sonunda, pasif toplamı içinde en büyük paya sahip piyasa işlemleri bir önceki yıla göre yüzde 141,7, ikinci en büyük paya sahip bankalar mevduatı ise yüzde 40,1 artmıştır.

Bankalar Mevduatı

KKTC’de faaliyette bulunan bankaların Merkez Bankası nezdindeki mevduat toplamalarını gösteren bankalar mevduatı kalemi 2021 yıl sonuna göre yüzde 40,1 artmış ve 2022 yıl sonunda 12.816,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bankalar mevduatına, BPP işlemleri için bankalar tarafından teminat olarak nezdimizde bloke edilen paralar da dâhil edilmiştir.

Tablo 4.6 KKTC Merkez Bankası – Bankalar Mevduatı

	2021	2022
Bankalar Mevduatı	9.146.780.675	12.816.543.916
Bankalar Mevduatı	8.825.121.885	12.745.211.257
Bloke Paralar	321.658.790	71.332.659

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Piyasa İşlemleri

2022 yıl sonu itibarıyla, piyasa işlemleri içerisinde yer alan Merkez Bankası Senetleri toplamı 7.390,4 milyon TL, BPP ve Açık Piyasa İşlemleri (APİ) işlem borçları toplamı ise sırasıyla 16.575,7 milyon TL ve 93,6 milyon TL olmuştur. Buna göre, bir yıllık dönemde Merkez Bankası senetleri toplamında yüzde 149,6, BPP işlem borçları toplamında ise yüzde 136,9 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7 KKTC Merkez Bankası – Piyasa İşlemleri

	2021	2022
Piyasa İşlemleri	9.956.313.758	24.059.745.888
Merkez Bankası Senetleri	2.960.613.250	7.390.436.630
Para Piyasa İşlemleri	6.995.700.508	16.575.680.658
Açık Piyasa İşlemleri	-	93.628.600

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Yasal Karşılıklar

Merkez Bankası nezdinde tutulan yasal karşılıklar toplamı 2022 yıl sonunda, bir önceki yıla göre yüzde 62,4 artış göstermiş ve 7.989,8 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu Mevduatı

2022 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatında bir önceki yıla göre 531 milyon TL artış görülmektedir. 2022 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatı toplamı, 2021 yıl sonuna göre yüzde 93,5 artış göstermiş ve 1.098,7 milyon TL olmuştur.

Diğer Mevduat

2022 yıl sonu itibarıyla diğer mevduat kalemi 2021 yıl sonuna göre yüzde 160,3 artış göstermiş ve 17,8 milyon TL'ye yükselmiştir.

Fonlar

Diğer fonlar alt kaleminde yaşanan artışa bağlı olarak fonlar kalemi, 2022 yıl sonu itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre yüzde 40,9 artarak 3.245,9 milyon TL'den, 4.571,9 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.8 KKTC Merkez Bankası – Fonlar

	2021	2022
Fonlar	3.245.947.248	4.571.945.717
Merkez Bankası Fonları	21.277.260	25.425.872
Hazineye Ait Fonlar	1.479.489	3.660.922
Diğer Fonlar	3.223.190.499	4.542.858.923

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Özkaynaklar

Özkaynaklar kalemini oluşturan alt kalemlerden ihtiyatlar ve karşılıklar hesaplarında, 2022 yıl sonunda önceki yıla göre gerçekleşen sırasıyla yüzde 24,6 ve yüzde 49,7 artışlar sonucunda, özkaynaklar toplamı 2.348,1 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yaşanan bu değişimlerin ardından 2022 yıl sonu itibarıyla ihtiyatlar, karşılıklar ve kâr kalemleri sırasıyla 640,4 milyon TL, 503 milyon TL ve 1.184,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 8. maddesinde belirtildiği üzere Banka'nın, tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait 20 milyon TL ödenmiş sermayesi bulunmaktadır.

Tablo 4.9 KKTC Merkez Bankası – Özkaynaklar

	2021	2022
Özkaynaklar (Kâr Dâhil)	1.376.109.759	2.348.075.946
Özkaynaklar (Kâr Hariç)	869.658.488	1.163.375.168
Sermaye	20.000.000	20.000.000
İhtiyatlar	513.740.992	640.353.810
Karşılıklar	335.917.496	503.021.358
Kâr	506.451.271	1.184.700.778

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.1 Kâr-Zarar Tablosu

2022 yılında Merkez Bankası'nın kârı önceki yıla göre yüzde 133,9 artmış ve 1.184,7 milyon TL olmuştur. 2022 yılında bir önceki yıla göre toplam gelirler kaleminde yüzde 103,5, toplam giderler kaleminde ise yüzde 77,9 artış gerçekleşmiştir.

Gelirler kalemi altında 2022 yılında yüzde 45,4 paya sahip olan Türk Lirası işlemleri kârları, önceki yıla göre yüzde 59,7 artış göstermiş ve 1.026,9 milyon TL olmuştur. Aynı dönem içinde kambiyo kârları kalemi yüzde 163,7 artış göstererek 1.233 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2021 yılında 604,4 milyon TL olan toplam giderler, 2022 yılında yüzde 77,9 artış göstermiş ve 1.075,2 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gider kalemleri içinde en yüksek paya sahip olan TL işlemleri giderleri toplamı, 2022 yıl sonu itibarıyla önceki yıla göre yüzde 38,8 artarak 512,5 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Giderler içinde 2022 yılında yüzde 27,3 ile ikinci en yüksek paya sahip kambiyo giderleri kalemi önceki yıla göre yüzde 202,5 artmıştır. Giderler içinde yüzde 9,3 ile üçüncü en yüksek paya sahip kasadaki TL ve efektif sigorta primleri kalemi önceki yıla göre yüzde 100 artarken, personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı da yüzde 7,6'ya gerilemiştir. Banknot ve efektif sigorta primleri ise 67,1 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.10 KKTC Merkez Bankası – Kâr/Zarar

	2021	2022	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2021	2022	
GELİRLER					
Kambiyo Kârları	467.497.041	1.232.992.311	42,09	54,56	163,74
Türk Lirası İşlemleri Kârları	642.913.239	1.026.889.498	57,88	45,44	59,72
Çeşitli Kârlar	412.285	45.998	0,03	0,00	-88,84
Toplam Gelirler	1.110.722.565	2.259.927.807	100,00	100,00	103,46
GİDERLER					
Personel Giderleri	51.259.270	81.448.020	8,48	7,58	58,89
İdari Giderler	2.574.958	7.463.998	0,43	0,69	189,87
Banknot ve Efektif Sigorta Primleri	14.879.855	67.103.862	2,46	6,24	350,97
Kasadaki TL ve Efektif Sigorta Primleri	50.000.000	100.000.000	8,27	9,30	100,00
Kambiyo Giderleri	97.103.916	293.735.253	16,07	27,32	202,50
TL İşlemleri Giderleri	369.277.673	512.517.706	61,10	47,67	38,79
Amortismanlar	672.626	3.466.529	0,11	0,32	415,37
Sair Giderler ve Zararlar	18.602.996	9.491.661	3,08	0,88	-48,98
Toplam Giderler	604.371.294	1.075.227.029	100,00	100,00	77,91
Kâr	506.451.271	1.184.700.778			133,92

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.2 Kâr Dağılımı - 2022

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 44. maddesi kârın kullanımını düzenlemektedir. Söz konusu madde gereğince kârın yüzde 25'i ihtiyatlara, geriye kalanı ise Hazine'ye aktarılmaktadır. 2022 yılı kârı olan 1.184,7 milyon TL aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır.

Tablo 4.11 KKTC Merkez Bankası – Kâr Dağılımı

	Kârdan Ayrılan Miktar	Yüzde Pay
İhtiyatlara Ayrılan	296.175.195	25,00
Hazine Borcuna Mahsup Edilen	741.557.203	62,60
Hazine'ye Aktarılan	146.968.380	12,40
2022 Kârı	1.184.700.778	100,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

TABLolar

5. EK TABLOLAR

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2022 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			7.097.600.225	43.967.883.995	51.065.484.220
Kasa	718.627	2.386.631.206			
Altın		27.466.269			
Menkul Değerler Cüzdanı	138.728.767	19.449.819.678			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	6.958.152.831	22.101.658.935			
Hariçteki Muhabirler		2.307.907			
II- Duran Değerler			11.117.238		11.117.238
Gayri Menkuller	1.577.090				
Amortisman (-)	508.355				
Demirbaşlar	19.021.933				
Amortisman (-)	8.973.430				
III- Krediler			638.083.191		638.083.191
Avans Hesapları			638.083.191		
a- Hazineye Kısa Vadeli Avans	638.083.191				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri					
IV- Piyasa İşlemleri			30.700.000	93.491.500	124.191.500
a-BPP İşlemleri	30.700.000				
b- Açık Piyasa İşlemleri		93.491.500			
V- Diğer Aktifler			1.147.323.690	36.085.691	1.183.409.381
A- Muvakkat Alacaklar	498.788				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı	1.146.824.902	36.085.691			
TOPLAM					53.022.285.530

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2022 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			1.163.375.168		1.163.375.168
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	640.353.810				
Karşılıklar	503.021.358				
II - Yabancı Kaynaklar			7.550.696.627	43.003.820.938	50.554.517.565
A- Mevduat			2.220.266.840	11.712.715.845	
a- Kamu Mevduatı	431.147.142	667.502.907			
b- Bankalar Mevduatı	1.786.187.372	10.959.023.885			
c- Bloke Paralar		71.332.659			
d- Şahıs Mevduatı	2.931.082	14.856.394			
e- Diğer Mevduat	1.244				
B- Yasal Karşılıklar			1.340.550.756	6.649.292.519	
C- Piyasa İşlemleri			3.095.178.600	20.964.567.288	
a- Merkez Bankası Senetleri		7.390.436.630			
b- Para Piyasası İşlemleri	3.001.550.000	13.574.130.658			
c- Açık Piyasa İşlemleri	93.628.600				
D- Fonlar			894.700.431	3.677.245.286	
a- Merkez Bankası Fonları	25.425.872				
b- Hazineye Ait Fonlar	3.438.776	222.146			
c- Diğer Fonlar	865.835.783	3.677.023.140			
III - Diğer Pasifler			15.873.893	103.818.126	119.692.019
a- Muvakkat Borçlar	88.280				
b- Alacaklı Transituar Hesabı	15.785.613	103.818.126			
IV - Kâr			1.184.700.778		1.184.700.778
TOPLAM					53.022.285.530

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2021 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			4.335.109.968	24.111.786.135	28.446.896.103
Kasa	1.403.634	1.475.222.650			
Altın		19.164.666			
Menkul Değerler Cüzdanı		8.363.351.089			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	4.333.706.334	14.252.288.123			
Hariçteki Muhabirler		1.759.607			
II- Duran Değerler			2.751.266		2.751.266
Gayri Menkuller	1.577.090				
Amortisman (-)	419.810				
Demirbaşlar	7.389.556				
Amortisman (-)	5.795.569				
III- Krediler			503.423.458	4.477.237	507.900.695
Avans Hesapları			503.423.458	4.477.237	
a- Hazineye Kısa Vadeli Avans	503.423.458				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri		4.477.237			
IV- Piyasa İşlemleri				25.955.000	25.955.000
a-BPP İşlemleri		25.955.000			
b- Açık Piyasa İşlemleri					
V- Diğer Aktifler			269.908.029		269.908.029
A- Muvakkat Alacaklar	281.654				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı	269.626.375				
TOPLAM					29.253.411.094

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2021 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			869.658.488		869.658.488
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	513.740.993				
Karşılıklar	335.917.496				
II - Yabancı Kaynaklar			4.083.870.851	23.760.125.987	27.843.996.838
A- Mevduat			977.839.911	8.743.441.571	
a- Kamu Mevduatı	437.260.828	130.405.212			
b- Bankalar Mevduatı	538.918.736	8.286.203.149			
c- Bloke Paralar		321.658.790			
d- Şahıs Mevduatı	1.659.174	5.174.420			
e- Diğer Mevduat	1.173	130.405.212			
B- Yasal Karşılıklar			843.990.800	4.076.463.550	
C- Piyasa İşlemleri			1.584.100.000	8.372.213.758	
a- Merkez Bankası Senetleri		2.960.613.250			
b- Para Piyasası İşlemleri	1.584.100.000	5.411.600.508			
c-Açık Piyasa İşlemleri					
D- Fonlar			677.940.140	2.568.007.109	
a- Merkez Bankası Fonları	21.277.260				
b- Hazineye Ait Fonlar	1.318.911	160.578			
c- Diğer Fonlar	655.343.969	2.567.846.531			
III - Diğer Pasifler			5.010.051	28.294.446	33.304.497
a-Muvakkat Borçlar	32.025	-			
b-Alacaklı Transituar Hesabı	4.978.027	28.294.446			
IV - Kâr			506.451.271		506.451.271
TOPLAM					29.253.411.094

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Yıllar İtibarıyla KKTC Merkez Bankası Kârı/Zararı (TL)

Tarih	Kâr (Zarar)	Tarih	Kâr (Zarar)
1999	9.422.197	2011	60.793.021
2000	2.806.998	2012	59.185.678
2001	12.022.535	2013	61.100.258
2002	11.837.476	2014	66.522.923
2003	14.100.468	2015	110.530.354
2004	27.718.821	2016	133.906.573
2005	48.415.266	2017	203.235.577
2006	23.817.485	2018	329.374.409
2007	32.953.888	2019	343.621.837
2008	34.397.584	2020	341.905.185
2009	53.879.493	2021	506.451.271
2010	38.706.980	2022	1.184.700.778

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Aktif Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Aktifler	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı
31 Ara.18	10.499.595.834	61.335.607	294.637.228	10.855.568.669
31 Ara. 19	12.816.365.963	50.103.991	612.537.467	13.479.007.421
31 Ara. 20	16.353.005.072	51.791.967	279.486.590	16.684.283.629
31 Ara. 21	28.446.896.103	507.900.695	298.614.296	29.253.411.094
31 Ara. 22	51.065.484.220	638.083.191	1.318.718.119	53.022.285.530

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Pasif Kalemleri (TL)

Tarih	Özkaynaklar (Kâr Hariç)	Mevduat	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31.Ara.18	480.942.598	3.917.979.147	1.885.311.620	4.571.335.304	10.855.568.669
31.Ara.19	589.827.556	4.568.214.697	2.350.769.024	5.970.196.144	13.479.007.421
31 Ara. 20	719.302.337	5.468.896.150	2.930.655.027	7.565.430.115	16.684.283.629
31 Ara. 21	869.658.488	9.721.281.482	4.920.454.350	13.742.016.774	29.253.411.094
31 Ara. 22	1.163.375.168	13.932.982.685	7.989.843.275	29.936.084.402	53.022.285.530

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Likit Aktifleri (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
31 Ara.18	596.636.956	5.503.526	2.886.583.754	6.838.280.699	-	172.590.899	10.499.595.834
31 Ara.19	604.203.296	7.318.980	3.647.687.308	7.510.965.029	332.867.787	713.323.563	12.816.365.963
31 Ara. 20	1.202.513.929	11.245.022	3.875.374.944	6.892.833.367	2.774.707	4.368.263.103	16.353.005.072
31 Ara. 21	1.476.626.284	19.164.666	4.333.706.334	14.252.288.123	1.759.608	8.363.351.089	28.446.896.103
31 Ara. 22	2.387.349.833	27.466.269	6.958.152.831	22.101.658.935	2.307.907	19.588.548.445	51.065.484.220

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

31 Ara. 18	7.933.350	7.933.350
31 Ara.19	-	-
31 Ara. 20	5.028.243	5.028.243
31 Ara. 21	4.477.238	4.477.238
31 Ara. 22	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
	TP	YP	A - Serbest		B - Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
			TP	YP	TP	YP			
31.Ara. 18	51.246.900	52.306.160	706.945.906	2.976.986.010	707.399.584	1.177.912.036	1.128.634	129.365.537	5.803.290.767
31 Ara.19	61.510.327	60.554.852	766.047.422	3.522.339.747	853.421.489	1.497.347.535	1.737.248	156.025.101	6.918.983.721
31 Ara. 20	163.030.306	119.763.224	531.265.922	4.415.759.693	719.232.331	2.211.422.696	1.610.324	237.466.681	8.399.551.177
31 Ara. 21	437.260.828	130.405.212	538.918.736	8.286.203.149	843.990.800	4.076.463.550	1.660.347	326.833.210	14.641.735.832
31 Ara. 22	431.147.142	667.502.907	1.786.187.372	10.959.023.885	1.340.550.756	6.649.292.519	2.932.326	86.189.053	21.922.825.960

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	ABD doları		Avro		Sterlin	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018		5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875
2019		5,9402	5,9509	6,6506	6,6625	7,7765	7,8171
2020		7,3405	7,3537	9,0079	9,0241	9,9438	9,9957
2021		12,9775	13,0009	14,6823	14,7088	17,4530	17,5440
2022	1	13,6066	13,6310	15,1536	15,1809	18,1861	18,2809
	2	14,0395	14,0648	15,7097	15,7380	18,7694	18,8673
	3	14,6458	14,6722	16,3086	16,3380	19,2129	19,3130
	4	14,7852	14,8118	15,6139	15,6420	18,5317	18,6283
	5	16,3562	16,3857	17,6019	17,6336	20,6338	20,7414
	6	16,6690	16,6991	17,5221	17,5536	20,2527	20,3583
	7	17,8939	17,9261	18,2977	18,3307	21,7670	21,8805
	8	18,1648	18,1975	18,0933	18,1259	21,1799	21,2903
	9	18,5038	18,5371	17,9232	17,9555	19,9995	20,1038
	10	18,5880	18,6215	18,6837	18,7174	21,4873	21,5994
	11	18,6140	18,6475	19,3116	19,3464	22,3285	22,4449
	12	18,6983	18,7320	19,9349	19,9708	22,4892	22,6065

Kaynak: KKTC Merkez Bankası
Not: Ay sonu ve yıl sonu kurlarıdır.

Çapraz Kurlar

Yabancı Para / ABD Doları				
Yıllar	Aylar	£	€	
2013		1,6480	1,3759	
2014		1,5535	1,2164	
2015		1.4817	1.0929	
2016		1.2293	1.0542	
2017		1,3492	1,1972	
2018		1,2667	1,1458	
2019		1,3114	1,1196	
2020		1,3570	1,2272	
2021		1,3472	1,1314	
2022	1	1,3388	1,1137	
	2	1,3392	1,1190	
	3	1,3141	1,1135	
	4	1,2555	1,0561	
	5	1,2637	1,0762	
	6	1,2171	1,0512	
	7	1,2185	1,0226	
	8	1,1680	0,9961	
	9	1,0827	0,9686	
	10	1,1580	1,0052	
	11	1,2016	1,0375	
	12	1,2048	1,0661	

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Ay sonu ve yıl sonu çapraz kurlarıdır.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	872	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	13,25	1,00	0,125	0,25	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	10,00	1,00	0,125	0,25	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	8,50	1,00	0,125	0,25	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	7,25	0,75	0,05	0,125	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
20.01.2020	6,75	0,50	0,05	0,125	17.01.2020	1076	20.01.2020	12
24.02.2020	6,50	0,50	0,05	0,125	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	6,50	0,25	0,05	0,125	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	5,00	0,25	0,05	0,125	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	6,75	0,40	0,15	0,25	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	8,25	0,60	0,25	0,30	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	11,50	0,60	0,25	0,30	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	13,75	0,60	0,25	0,30	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	13,75	0,40	0,15	0,20	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	15,25	0,40	0,15	0,20	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	12,75	0,40	0,15	0,20	27.10.2021	1233	27.10.2021	237
20.05.2022	12,75	0,50	0,25	0,30	17.05.2022	1276	20.05.2022	99
23.06.2022	13,75	1,00	0,50	0,60	22.06.2022	1280	23.06.2022	128

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük		Para Cinsi			Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
Tarihi	TP	\$	€	£	Tarihi	Sayı	Tarihi	Sayı
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	9,00	0,65	0,00	0,125	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	5,75	0,50	0,00	0,125	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	3,25	0,50	0,00	0,125	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	2,50	0,25	0,00	0,05	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
24.02.2020	2,25	0,25	0,00	0,05	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	2,25	0,125	0,00	0,05	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	1,00	0,125	0,00	0,05	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	2,75	0,20	0,05	0,10	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	3,50	0,25	0,10	0,15	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	6,00	0,25	0,10	0,15	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	8,00	0,25	0,10	0,15	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	8,0	0,20	0,05	0,10	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	9,0	0,20	0,05	0,10	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	6,0	0,20	0,05	0,10	27.10.2021	1233	27.10.2021	237
20.05.2022	6,0	0,25	0,10	0,15	17.05.2022	1276	20.05.2022	99
23.06.2022	6,0	0,50	0,25	0,30	22.06.2022	1280	23.06.2022	128

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Reeskont Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																	
	TL					\$				€				£				
	Tic.	San. Tur.	İhr.	Esn.	Döv. Muk.	Tic.	San. Tur.	İhr.	Döv. Muk.	Tic.	San. Tur.	İhr.	Döv. Muk.	Tic.	San. Tur.	İhr.	Döv. Muk.	
	Tar. Eğt.			Avs		Eğt.		Avs		Eğt.		Avs		Eğt.		Avs		
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
29.07.19	19,50	16,50	16,50	15,50	15,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.09.19	16,50	13,50	13,50	12,50	12,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.19	15,00	12,00	12,00	11,00	11,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.12.19	13,00	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.01.20	12,50	9,50	9,50	8,50	10,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.02.20	12,25	9,25	9,25	8,25	9,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
04.05.20	10,75	8,00	8,00	7,00	8,25	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.08.20	12,75	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.11.20	17,75	15,00	15,00	14,00	14,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.12.20	20,00	17,25	17,25	16,25	16,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
02.04.21	21,50	18,75	18,75	17,75	18,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.21	19,00	16,25	16,25	15,25	16,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
23.06.22	20,00	17,25	17,25	16,25	16,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Kısaltmalar: Tic.: Ticari, San.: Sanayi, Tur.: Turizm, Tar.: Tarım, Eğt.: Eğitim, İhr.: İhracat, Esn.: Esnaf, Döv. Muk. Avs.: Döviz Mukabili Avans.

Genel Disponibilite Oranları (%)

Bankaların bulundurmamak zorunda oldukları dispoñibl değerlerin taahhütlerine en düşük oranı	10
Bankalar, yurt dışı bankalarda bulundurdukları paralar ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplam miktarı;	
1. Özkaynaklarının <u>bir</u> katını aşması halinde	12
2. Özkaynaklarının <u>iki</u> katını aşması halinde	14
3. Özkaynaklarının <u>üç</u> katını aşması halinde	16
4. Özkaynaklarının <u>dört</u> katını aşması halinde	18
5. Özkaynaklarının <u>beş</u> katını aşması halinde	20

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Genel Disponibilite Oranları: KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 07 Şubat 2013 tarih ve 841 sayılı kararı olup, 26 Şubat 2013 tarih ve 32 no'lu Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yasal Karşılık Oranları

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	TP	YP
31.03.2020	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Tarifeler Talimatı

A	Türk Lirası İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen TL havalelerden	0 (Sıfır)
2	Giden TL havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon En az ücret: 250,00 TL
3	Giden TL havalelerden alınan haberleşme masrafı	0 (Sıfır)
B	Kambiyo İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen döviz havalelerden	0 (Sıfır)
2	Giden döviz havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon En az ücret: 250,00 TL
3	Giden döviz havalelerden alınan haberleşme masrafı	0 (Sıfır)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2013			2.910
2014			3.366
2015			3.699
2016			2.977
2017			2.499
2018			2.374
2019			2.166
2020			1.633
2021			1.356
2022	1	90	90
	2	88	178
	3	89	267
	4	75	342
	5	58	400
	6	49	449
	7	56	505
	8	54	559
	9	53	612
	10	51	663
	11	41	704
	12	53	757

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85
	IV	4.403,3	6,72	21.181,5	6,72	22.789,8	7,30
2018	I	4.620,3	4,93	22.638,7	6,88	24.286,7	6,57
	II	5.136,5	11,17	24.283,6	7,27	26.135,3	7,61
	III	6.038,8	17,57	28.359,8	16,79	30.493,1	16,67
	IV	5.520,7	-8,58	26.641,1	-6,06	28.662,5	-6,00
2019	I	6.297,8	14,08	29.051,7	9,05	31.227,0	8,95
	II	6.581,7	4,51	30.066,1	3,49	32.390,9	3,73
	III	6.775,1	2,94	30.109,1	0,14	33.243,7	2,63
	IV	7.386,0	9,02	33.164,4	10,15	35.890,3	7,96
2020	I	7.872,2	6,58	34.635,5	4,44	37.612,4	4,80
	II	8.529,4	8,35	35.839,0	3,47	38.294,3	1,81
	III	9.724,8	14,02	40.684,0	13,52	43.787,2	14,34
	IV	10.077,1	3,62	41.842,8	2,85	45.299,2	3,45
2021	I	10.461,4	3,81	45.118,5	7,83	48.624,9	7,34
	II	11.257,1	7,61	47.658,2	5,63	50.639,9	4,14
	III	12.381,7	9,99	49.727,0	4,34	52.622,7	3,92
	IV	17.349,1	40,12	67.053,5	34,84	71.396,0	35,68
2022	I	19.759,9	13,90	74.364,7	10,90	78.623,5	10,12
	II	23.814,8	20,52	82.490,8	10,93	86.691,6	10,26
	III	28.312,8	18,89	92.082,7	11,63	96.243,4	11,02
	IV	34.326,7	21,24	105.913,6	15,02	111.344,3	15,69

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

*Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
Yıllık Rapor 2022*

Bilgi ve Önerileriniz için: www.mb.gov.ct.tr